

KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÁSI TÁJÉKOZTATÓ

1957

JANUÁR-JÚNIUS

Kiadja a Magyar Hidrológiai Társaság
Központi Karszthidrológiai és Barlangkutató Bizottsága

Kézirat gyanánt

Az elektronikus változatot dr. Nyerges Miklós és Szei Tamás
készítette 2005-ben.

DR. KADIĆ OTTOKÁR

(1876—1957)

DR. KADIĆ OTTOKÁR †
1876-1957

Súlyos veszteség érte a magyar barlangkutatók táborát, a hazai barlangkutatók ügyét. Hosszas betegség után, 81. életévében, f. évi február hó 27-én elhunyt dr. Kadić Ottokár egyetemi tanár, akiben a magyar tudományos barlangkutatók megalapítóját tisztelhetjük.

Dr. Kadić Ottokár 1876. július 29-én született Ópazován, Szlavóniában. Egyetemi tanulmányait Zágrábban, majd Münchenben folytatta, ahonnan Magyarországra, az Áll. Földtani Intézethez került. A horvátországi Karsztban töltött ifjúkori éveinek hatására élete végéig eljegyezte magát a karsztkutatással és rokntudományaival. Első nagy sikereit – melyekre az egész világ szakkörei felfigyeltek – akkor érte el, amikor 1906-ban Herman Ottó buzdítására a Szeleta-barlangban végzett kutatásai alkalmával a szolütrei kőipart, az ősembernek pompásan megmunkált babérlevélalakú lándzsahegyeit felfedezte. Ezzel a felfedezéssel megindította Hazánkban az addig meglehetősen elhanyagolt barlang- és ősemberkutatót.

A Bükk barlangjaiban végzett kutatásait négy monográfiában: „A Szeleta-barlang kutatásainak eredményei”, a „Felsőtárkány vidékének barlangjai”, a „Cserépfalu vidékének barlangjai” és „Az Északnyugati Bükk barlangjai” c. munkákban foglalta össze.

Nemcsak ősembertani ásatásokat végzett, hanem idegenforgalmi célú, feltáró kutatások egész sora is fűződik nevéhez. Különösen a lillafüredi barlangok, a balatonfüredi Lóczy-barlang és a budai Vár „Törökpincé”-inek idegenforgalmi feltárása körül szerzett elévülhetetlen érdemeket. Számtalan tudományos és népszerű cikkével állandóan felkeltette, ébrentartotta az illetékes hatóságok érdeklődését és tekintélyes támogatásokat szerzett a hazai barlangügy fejlesztésére.

Még 1910-ben megalakította a Magyarhoni Földtani Társulat kebelében a Barlangkutató Bizottságot, amely három év múlva szakosztállyá alakult és megindította a „Barlangkutató” c. szakfolyóiratot. 1926-ban azután önálló egyesületté, a Magyar Barlangkutató Társulattá alakult a Szakosztály. Ebben az egyesületben egyesítette az addig meglehetősen külön utakon járó tudományos és turistacélú kutatókat, amit dr. Kadić Ottokár egyik nagy érdemének kell betudnunk. A Társulat megalakulásával egyidőben megindította a „Barlangvilág” c. népszerű folyóiratot is.

Dr. Kadić Ottokár igen sokat fáradozott azon, hogy a magyar kutatási sikereket külföldön is megismerjék. Számos előadást tartott Ausztriában és Németországban és fáradozásának köszönhető, hogy 1927-ben nálunk tartották a barlangkutatók első nemzetközi kongresszusát.

Dr. Kadić Ottokárt 1928-ban az egyetemi nyilvános rk. tanári címmel tüntették ki. Számos külföldi egyesület levelező és tiszteletbeli tagja, a Magyar Barlangkutató Társulat ügyvezető elnöke, Központi Bizottságunknak pedig tiszteletbeli tagja volt.

Szeretreméltó, szerény modorával nemcsak magának, de a hazai barlangkutatás ügyének is számos őszinte barátot szerzett. Ha a magyar barlangkutatás érdekében a sokszor bizony igen közömbös hivatalos fórumok előtt harcolnia kellett, akkor rendkívüli akaratáról, kitartásról tett tanúságot és mindenkor keresztülvitte terveit. Igaz, hogy ezért azután hivatalos helyről sok megbántás, mellőzés érte személyét.

Dr. Kadić Ottokár saját érdekeivel sohasem törődő, de a tudomány ügyéért mindig bátran síkraszálló nemes alakja mintaképe lehet minden magyar barlangkutatónak...

Emlékét kegyelettel őrizzük!

Dr. Kessler Hubert

DR. KADIĆ OTTOKÁR TUDOMÁNYOS ÉS NÉPSZERŰ DOLGOZATAI

Összeállította: dr. Bertalan Károly

Dr. Kadić Ottokár emlékének áldozva összeállítottuk a magyar barlangkutatás felszabadulás előtti vezéregyéniségének lehetőleg teljes irodalmi hagyatékát. Ez egyúttal magában foglalja a magyar barlangkutatás XX. századi történetét is egészen a II. világháborúig, vagy legalábbis megnevezi a forrásokat, ahol az bővebben megtalálható. Az anyag összeállításában teljességre törekedtünk és csak az ülési jegyzőkönyveket és az irodalmi ismertetéseket hagytuk el.

A dolgozatokat évenkénti időrendben állítottuk össze. Az idegennyelvű fordításokat nem számoztuk külön és akkor is az eredeti közlemény után közöljük, ha később jelent is meg és így az időrendet megbontja. Aláhúzással az időrendet, (?) -lel pedig az ellenőrizetlen címeket jelöltük meg.

1. Studien über das Labium der Coleoptern. (Mit 1 Taf. u. 6. Textfig. Inaugural-Dissertation.) – Jenaischo Zeitschrift für Naturwissenschaft, Bd. 36. p. 207-228. Jena, 1901.
2. A Bega jobb partján, Bálincz, Facsét és Dubesty környékén elterülő dombvidéknek geológiai viszonyai. (3 képpel.) – A m. kir. Földtani Intézet évi jelentése 1902-ről, p. 95-106. Budapest, 1903.
- Die geologischen Verhältnisse des Hügellandes am rechten Ufer der Bega in der Umgebung von Bálincz, Facset und Dubesty. (Mit 3 Textfig.) – Jahresbericht der kgl. Ung. Geologischen Anstalt für 1902., p. 107-119. Budapest, 1904.
3. A Bega felső folyásában, Facset, Kostej és Kurtya környékén elterülő dombságnak geológiai viszonyai. (4 képpel.) – A m. kir. Földtani Intézet évi jelentése 1903-ról, p. 124-137. Budapest, 1904.

- Die geologischen Verhältnisse des Hügellandes an der oberen Bega, in der Umgebung von Facset, Kostej und Kurtya. (Mit 4 Textfig.) – Jahresbericht der kgl. Ung. Geologischen Anstalt für 1903., p. 139-154. Budapest, 1905.
 - 4. A borbolyai ősbálna rendszertani állása. (In: Telegdi Roth L., Szontagh T. dr., Papp K. dr. és Kadić O. dr.: Előzetes jelentés a borbolyai miocénkorú balaenopteridáról.) (6 képpel.) – Földtani Közlöny, 34. köt. p. 225-232. Budapest, 1904.
-

- 5 -

- Die systematische Stellung des Urwals von Borbolya. (In: Telegdi Roth L., Szontagh T. dr., Papp K. dr. u. Kadić O. dr.: Vorläufige Mitteilung über den miozänen Balaenopteriden von Borbolya. (Mit 6 Textfig.) – Supplement zum Földtani Közlöny, Bd. 34. p. 288-295. Budapest, 1904.
 - 5. A krapinai diluviális ember kövült maradványairól. (7 képpel.) – Pótfüzetek a Természettudományi Közlöny 36. kötetéhez, p. 30-37. Budapest, 1904.
 - 6. A Maros bal partján, Czella, Bulza és Pozsoga környékén elterülő hegyvidék geológiai viszonyai. – A m. kir. Földtani Intézet évi jelentése 1904-ről., p. 127-141. Budapest, 1905.
 - Die geologischen Verhältnisse des Berglandes am linken Ufer der Maros, in der Umgebung von Czella, Bulza und Pozsoga. – Jahresbericht der kgl. Ung. Geologischen Anstalt für 1904., p. 148-165. Budapest, 1906.
 - 7. A gyügy-mezei kövesült lónyelvről és agyvelőről. (Előadás kivonata.) – Földtani Közlöny, 35. köt. p. 502. Budapest, 1905.
 - 8. A krapinai ősember maradványai. (4 képpel.) – Uránia, 6. évf. p. 62-65. Budapest, 1905.
 - 9. A Feketekörös völgyének geológiai viszonyai Vaskoh és Belényes között. – A m. kir. Földtani Intézet évi jelentése 1905-ről, p. 96-103. Budapest, 1906.
 - Die geologischen Verhältnisse des Fekete-Kőröstaes zwischen Vaskoh und Belényes. – Jahresbericht der kgl. Ung. Geologischen Anstalt für 1905., p. 112-121. Budapest, 1907.
 - 10. A krapinai diluviális ember maradványairól. (1. tábl. és 16 képpel.) – Földrajzi Közlemények, 34. köt. p. 259-279. Budapest, 1906.
 - Über die Reste der diluvialen Menschen von Krapina. – Supplément au „Földrajzi Közlemények”, Bd. 34. p. 114-121. Budapest, 1906.
 - 11. A krapinai diluviális ember maradványairól. Némileg rövidítve a „Földrajzi Közlemények” XXXIV. köt. VII. füzetéből. – Stomatológiai Közlöny, 5. évf. p. 324-347. Budapest, 1906.
 - 12. A Maros bal partján, Tisza, Dobra és Lapugy környékén elterülő hegyvidék geológiai viszonyai. (1 képpel.) – A m. kir. Földtani Intézet évi jelentése 1906-ról, p. 90-96. Budapest, 1907.
 - Die geologischen Verhältnisse des Berglandes am linken Ufer der Maros, in der Umgebung von Tisza, Dobra und Lapugy. – Jahresbericht der kgl. Ung. Geologischen Anstalt für 1906., p. 103-110. Budapest, 1908.
-

- 6 -

- 13. Mesocetus hungaricus Kadić. Egy új balaenopterida-faj a borbolyai miocén rétegekből. 1-3 táblával és 70 szövegábrával. – A m. kir. Földtani Intézet Évkönyve, 16. köt. p. 19-88. Budapest, 1907.

- *Mesocetus hungaricus* Kadić, eine neue Balänopteridenart aus dem Miozän von Borbolya in Ungarn. Mit 3 Tafeln und 70 Textfig. – Mitteilungen aus dem Jahrbuche der kgl. Ung. Geologischen Reichsanstalt, Bd. 16. p. 21-92. Budapest, 1907.
- 14. A diluviális ember nyomai Magyarországon. (Előadás kivonata.) – Földtani Közlöny, 37. köt. p. 154-156. Budapest, 1907.
- Beiträge zur Frage des diluvialen Menschen aus dem Szinvatale bei Miskolc. (Vortragsauszug.) – Supplement zum Földtani Közlöny, Bd. 37. p. 205-207. Budapest, 1907.
- 15. Adatok a színvölgyi diluviális ember kérdéséhez. (4 képpel.) – Földtani Közlöny, 37. köt. p. 333-345. Budapest, 1907.
- Beiträge zur Frage des diluvialen Menschen aus dem Szinvatale. (Mit 4 Textfig.) – Supplement zum Földtani Közlöny, Bd. 37. p. 381-395. Budapest, 1907.
- 16. A hákori ősemberről. (Előadás kivonata.) – Földtani Közlöny, 38. köt. p. 78. Budapest, 1908.
- Ausgrabungen in der Szeletahöhle. (Vortragsauszug.) – Supplement zum Földtani Közlöny, Bd. 38. p. 162-163. Budapest, 1908.
- 17. A Maros balpartján Radulesd, Bojabirz és Batrina környékén elterülő hegyvidék geológiai viszonyai. – A m. kir. Földtani Intézet évi jelentése 1907-ről, p. 63-68. Budapest, 1909.
- Die geologischen Verhältnisse des Berglandes am linken Marosufer in der Umgebung von Radulesd, Bojabirz und Batrina. – Jahresbericht der. kgl. ung. Geologischen Reichsanstalt für 1907., p. 71-76. Budapest, 1909.
- 18. Paleolitos kőeszközök a hákori Szeleta-barlangból. (5 képpel.) – Földtani Közlöny, 39. köt. p. 524-540. Budapest, 1909.
- Paläolithische Steingeräthe aus der Szeletahöhle bei Hámor in Ungarn. (Mit 5 Textfig.) – Supplement zum Földtani Közlöny, Bd. 39. p. 580-598. Budapest, 1909.
- 19. A magyarországi ősgerincesek gyűjteménye. – Vezető a m. kir. Földtani Intézet múzeumában. A m. kir. Földtani Intézet Népszerű Kiadványai. I. köt. p. 36-55. Budapest, 1909.
- Sammlung der ungarischen Urwirbeltiere. – Führer durch das Museum der kön. ungar. Geologischen Reichsanstalt. p. 41-61. Budapest, 1910.

- 7 -

- 20. Prehisorikus eszközök. – Vezető a m. kir. Földtani Intézet Múzeumában. p. 171-173. Budapest, 1909.
- 21. Vadudobri, Cserisor és Cserbel vidékének földtani viszonyai Hunyad-vármegyében. – A m. kir. Földtani Intézet évi jelentése 1908-ról. p. 67-70. Budapest, 1910.
- Die geologischen Verhältnisse der Umgebung von Vadudobri, Cserisor und Cserbel im Komitate Hunyad. – Jahresbericht der kgl. ung. Geologischen Reichsanstalt für 1908., p. 72-76. Budapest, 1911.
- 22. A Szeleta-barlang mint kőkori lakóhely. – Archaeológiai Értesítő, Új folyam, 31. köt. p. 94-95. Budapest, 1910. (?)
- 23. Siegmeth K. és Kadić O.: A Magyarhoni Földtani Társulat Barlangkutató Bizottságának feladatai. – Földtani Közlöny, 40. köt. p. 219-220. Budapest, 1910.
- Siegmeth, K. und Kadić, O.: Die Aufgaben der Höhlenforschungskommission der Ungarischen Geologischen Gesellschaft. – Supplement zum Földtani Közlöny, Bd. 40. p. 299-300. Budapest, 1910.

24. A Balaton vidékének fosszilis emlősmaradványai. 6 táblával és 4 szövegekőzti ábrával. – A Balaton Tudományos Tanulmányozásának Eredményei. I. köt. 1 részének paleontológiai függeléke, 4. köt. XI. szakasz. p. 1-24. Budapest, 1910.
- Die fossile Säugetierfauna der Umgebung des Balatonsees. (Mit 6 Taf. und 4 Textabbildungen.) – Resultate der wissenschaftlichen Erforschung des Balatonsees. I. Bd. 1. Teil. Paläont. Anhang. 4. Band, XI. Abhandlung. p. 1-26. Budapest, 1911.
25. A heidelbergi ősember állkapcsa. – Pótfüzetek a Természettudományi Közlöny 42. kötetéhez, p. 137-140. Budapest, 1910.
26. A hámosi ősember. (Előadás kivonata.) - Természettudományi Közlöny, 42. évf. p. 822-823. Budapest, 1910.
27. A Runki-völgy földtani viszonyai Hunyadmegyében. – A m. kir. Földtani Intézet évi jelentése 1909-ről, p. 77-80. Budapest, 1911.
- Die geologischen Verhältnisse des Tales von Runk im Komitat Hunyad. – Jahresbericht der kgl. ung. Geologischen Reichsanstalt für 1909., p. 86-90. Budapest, 1912.
28. A hámosi ősember kutatásának mai állása. (4 tábl.) – Archaeológiai Értesítő. Új folyam, 31. köt. p. 164-179. Budapest, 1911.
29. A puszkaporosi sziklafülkében végzett próbaásatások eredményei. (In: A hámosi Puszkaporos és faunája Borsodmegyében.) – A m. kir. Földtani Intézet Évkönyve, 19. köt. p. 109-113. Budapest, 1911.

- 8 -

- Die Ergebnisse der Probegrabungen in der Felsnische Puszkaporos. (In: Die Felsnische Puszkaporos bei Hámos im Komitat Borsod und ihre Fauna.) – Mitteilungen aus dem Jahrbuche der kgl. ung. Geologischen Reichsanstalt, Bd. 19. p. 119-124. Budapest, 1911.
30. Jelentés az aggteleki Baradla-barlangban 1910-ben végzett rendszeres ásatásokról. – Földtani Közlöny, 41. köt. p. 665-668. Budapest, 1911.
- Bericht über die in der Aggteleker Baradlahöhle in Jahre 1910 vorgenommenen systematischen Ausgrabungen. – Supplement zum Földtani Közlöny, Bd. 41. p. 712-716. Budapest, 1911.
31. Die Erforschung des diluvialen Menschen in Ungarn. – Jungungarn, Bd. 1. Heft. 1. p. 101-114. Berlin, 1911.
32. Az ujlóti Rhinoceros-koponya. (Előadás kivonata.) – Földtani Közlöny, 41. köt. p. 87. Budapest, 1911.
- Ein Rhinocerosschädel von Ujlót. (Vortragsauszug.) – Supplement zum Földtani Közlöny, Bd. 41. p. 206. Budapest, 1911.
33. A Bükkhegység ősemberének egy újabb lakóhelye. (Előadás kivonata.) – Földtani Közlöny, 41. köt. p. 91. Budapest, 1911.
- Über die Grabungen in den Höhlen des Bükkgebirges. – Supplement zum Földtani Közlöny, Bd. 41. p. 209. Budapest, 1911.
34. Siegmeth, K. és Kadić, O.: A Magyarhoni Földtani Társulat Barlangkutató Bizottságának évi jelentése 1910-ről. – Földtani Közlöny, 41. köt. p. 464-466. Budapest, 1911.
- Siegmeth, K. und Kadić, O.: Jahresbericht der Höhlenforschungskommission der Ungarischen Geologischen Gesellschaft für 1910. – Supplement zum Földtani Közlöny, 41. köt. p. 531-534. Budapest, 1911.
35. Jelentés a horvát Karsztban 1911. évben végzett geológiai felvételekről. – A m. kir. Földtani Intézet évi jelentése 1911-ről, p. 80-85. Budapest, 1912.

- Bericht über die im kroatischen Karst im Jahre 1911. Ausgeführten geologischen Kartierungen. – Jahresbericht der kgl. ung. Geologischen Reichsanstalt für 1911., p. 87-92. Budapest, 1913.
 - Izvještaj o geološkom snimanju hrvatskog krša u god. 1911. A m. kir. Földtani Intézet 1911. évi jelentése, p. 271-275. Budapest, 1912.
36. Kadić O., Kormos T. és Vogl V.: A magyar-horvát tengerpart földtani viszonyai Fiume és Novi között. (2 képpel.) – A m. kir. Földtani Intézet évi jelentése 1910-ről, p. 74-79. Budapest, 1912.
-

- 9 -

- Kadić, O., Kormos, Th. u. Vogl, V.: Die geologischen Verhältnisse des ungarisch-kroatischen Küstenlandes zwischen Fiume und Novi. (Mit 2 Textfig.) – Jahresbericht der kgl. ung. Geologischen Reichsanstalt für 1910., p. 78-83. Budapest, 1912.
 - Kadić, O., Kormos, T. i Vogl, V.: Geološki odnošaji ugarsko-hrvatskog primorja između Rijeko i Novoga. – A m. kir. Földtani Intézet évi jelentése 1910-ről, p. 344-347. Budapest, 1912.
37. Dr. Kadić Ottokár jelentése a hákori Szeleta-barlangban 1911. évben folytatott ásatásokról. (2 képpel.) – Jelentés a Magyar Nemzeti Múzeum 1911. évi állapotáról. p. 178-182. Budapest, 1912.
38. Paläolithische Steingeräte aus der Szeletahöhle in Ungarn. Bericht über die paläethnologische Konferenz in Tübingen, 1911. (Mit 2 Tafeln.) – Beiheft zum „Korrespondenz-Blatt der Deutschen Gesellschaft für Anthropologie, Ethnologie und Urgeschichte.“ Jhg. 1912. p. 34-37. Braunschweig, 1912.
39. A répáshutai Balla-barlangban végzett ásatások eredményei. (Előadás kivonata.) – Földtani Közlöny, 42. köt. p. 333. Budapest, 1912.
- Resultate der Ausgrabungen in der Répáshutaer Ballahöhle. (Vortragsauszug.) – Supplement zum Földtani Közlöny, Bd. 42. p. 358. Budapest, 1912.
40. Siegmeth K. és Kadić O.: A Magyarhoni Földtani Társulat Barlangkutató Bizottságának 1911. évi jelentése. – Földtani Közlöny, 42. köt. p. 461-464. Budapest, 1912.
- Siegmeth, K. und Kadić, O.: Jahresbericht der Höhlenforschungskommission der Ungarischen Geologischen Gesellschaft für 1911. – Supplement zum Földtani Közlöny, Bd. 42. p. 480-483. Budapest, 1912.
41. Jelentés a horvát Karsztban végzett geológiai felvételekről 1912-ben. – A m. kir. Földtani Intézet évi jelentése 1912-ről, p. 50-52. Budapest, 1913.
- Bericht über die im Jahre 1912. im kroatischen Karst ausgeführten geologischen Aufnahmen. – Jahresbericht der kgl. ung. Geologischen Reichsanstalt für 1912., p. 54-56. Budapest, 1913.
 - Izvještaj o geološkom snimanju hrvatskog krša god. 1912. – A m. kir. Földtani Intézet évi jelentése 1912-ről, p. 358-360. Budapest, 1913.
42. Dr. Kadić Ottokár jelentése a hákori Szeleta-barlangban 1912. évben folytatott ásatásról. – Jelentés a Magyar Nemzeti Múzeum 1912. évi állapotáról. p. 282-283. Budapest, 1913.
43. Jelentés a Barlangkutató Bizottságnak 1912. évi működéséről. – Barlangkutató, 1. köt. p. 68-81. Budapest, 1913.
-

- 10 -

- Bericht über die Tätigkeit der Kommission für Höhlenkunde im Jahre 1912. – Barlangkutató (Höhlenforschung), Bd. 1. p. 95-104. Budapest, 1913.
 - 44. A magyar barlangkutató céljai és útjai. – Barlangkutató, 1. köt. p. 12-18. Budapest, 1913.
 - Ziele und Wege der ungarischen Höhlenforschung. – Barlangkutató (Höhlenforschung), Bd. 1. p. 40-45. Budapest, 1913.
 - 45. A barlangok elnevezéséről. – Barlangkutató, 1. köt. p. 163-166. Budapest, 1913.
 - Über die Benennung der Höhlen. – Barlangkutató (Höhlenforschung), Bd. 1. p. 194-197. Budapest, 1913.
 - 46. Megindult az aggteleki barlang földalatti csodavilágának feltárása. – Nemzeti Ujság, 1913. március 13. Budapest, 1913. (Tévesnek bizonyult cím. Helyesen lásd: 118.)
 - 47. A Platak és Gerovo közötti vidék geológiai viszonyai. – A m. kir. Földtani Intézet évi jelentése 1913-ról, p. 52-55. Budapest, 1914.
 - Die geologischen Verhältnisse des Gebietes zwischen Platak und Gerovo. – Jahresbericht der kgl. ung. Geologischen Reichsanstalt für 1913., p. 55-58. Budapest, 1914.
 - Geološki odnošaji u predjelu između Plataka i Gerova. – A m. kir. Földtani Intézet évi jelentése 1913-ról, p. 602-605. Budapest, 1914.
 - 48. Az 1913. évben végzett barlangkutató eredményei. 2 szövegábrával. – Barlangkutató, 2. köt. p. 185-191. Budapest, 1914.
 - Resultate meiner Höhlenforschungen im Jahre 1913. – Barlangkutató (Höhlenforschung), Bd. 2. p. 217-223. Budapest, 1914.
 - 49. Jelentés a Barlangkutató Szakosztály 1913. évi működéséről. – Barlangkutató, 2. köt. p. 19-32. Budapest, 1914.
 - Bericht über die Tätigkeit der Fachsektion für Höhlenkunde im Jahre 1913. – Barlangkutató (Höhlenforschung), Bd. 2. p. 43-48. Budapest, 1914.
 - 50. A barlangok kutatásáról. 2 szövegábrával. – Barlangkutató, 2. köt. p. 124-132. Budapest, 1914.
 - Über die Erforschung der Höhlen. – Barlangkutató (Höhlenforschung), Bd. 2. p. 154-161. Budapest, 1914.
 - 51. A Szeleta-barlang kutatásának eredményei. (8 tábl. és 39 képpel.) – A m. kir. Földtani Intézet Évkönyve, 23. köt. p. 147-278. Budapest, 1915.
 - Ergebnisse der Erforschung der Szeletahöhle. (Mit 8 Taf. und 39 Textfig.) – Mitteilungen aus dem Jahrbuche der kgl. ung. Geologischen Reichsanstalt, Bd. 23. p. 157-301. Budapest, 1916.
-

- 52. A barlangok kubizáló és fogóásatásáról. – Barlangkutató, 3. köt. p. 92-94. Budapest, 1915.
- Über das kubisierende und stufenweise Graben in Höhlen. – Barlangkutató (Höhlenforschung), Bd. 3. p. 123-126. Budapest, 1915.
- 53. Jelentés a Barlangkutató Szakosztály 1914. évi működéséről. – Barlangkutató, 3. köt. p. 12-20. Budapest, 1915.
- Bericht über die Tätigkeit der Fachsektion für Höhlenkunde im Jahre 1914. – Barlangkutató (Höhlenforschung), Bd. 3. p. 32-39. Budapest, 1915.
- 54. Újabb adatok a hámosi barlangok ismeretéhez. – Barlangkutató, 3. köt. p. 148-153. Budapest, 1915.
- Neuere Beiträge zur Kenntnis der Höhlen von Hámor. – Barlangkutató (Höhlenforschung), Bd. 3. p. 186-191. Budapest, 1915.

55. Gorničko, Trstenik és Polica vidékének földtani viszonyai. - A m. kir. Földtani Intézet évi jelentése 1914-ről. p. 53-57. Budapest, 1915.
- Die geologischen Verhältnisse der Umgebung von Gorničko, Trstenik und Polica. - Jahresbericht der kgl. ung. Geologischen Reichsanstalt für 1914. p. 59-63. Budapest, 1915.
 - Geološki odnošaji područja između Gorničkog, Trstenika i Police. - A m. kir. Földtani Intézet évi jelentése 1914-ről. p. 516-519. Budapest, 1915.
56. A magyar barlangtani irodalom jegyzéke (1914.) - Vörzeichnis der ungarischen speläologischen Literatur (1914.) - Barlangkutatás, 3. köt. p. 43-47. Budapest, 1915.
57. Čabar, Prezid és Tršće vidékének földtani viszonyai. (Egy szövegközi ábrával) - A m. kir. Földtani Intézet évi jelentése 1915-ről, p. 74-78. Budapest, 1916.
- Die geologischen Verhältnisse des Gebietes von Čabar, Prezid und Tršće. Mit 1 Textfig. - Jahresbericht der kgl. ung. Geologischen Reichsanstalt für 1915., p. 80-85. Budapest, 1917.
 - Geološki odnošaji okolice Čabra, Prezida i Tršća. - A m. kir. Földtani Intézet évi jelentése 1915-ről. p. 579-583. Budapest, 1916.
58. Jelentés az 1915. évben végzett ásatásairól. - A m. kir. Földtani Intézet évi jelentése 1915-ről. p. 568-576. Budapest, 1916.
- Bericht über meine Ausgrabungen im Jahre 1915. - Jahresbericht d. k. Geologischen Reichsanstalt für 1915. p. 610-618. Budapest, 1917.
-

59. Jelentés a Barlangkutató Szakosztály 1915. évi működéséről. - Barlangkutatás, 4. köt. p. 29-32. Bp. 1916.
- Bericht über die Tätigkeit der Fachsektion für Höhlenkunde im Jahre 1915. - Barlangkutatás (Höhlenforschung), Bd. 4. p. 49-50. Budapest, 1916.
60. A Herman Ottó-barlang Hámor község határában. 9 szövegközi ábrával. - Barlangkutatás, 4. köt. p. 6-17. Budapest, 1916.
- Die Herman Ottó-Höhle bei Hámor in Ungarn. - Barlangkutatás (Höhlenforschung), Bd. 4. p. 37-43. Budapest, 1916.
61. A Büdöspesztben 1916. évben végzett ásatás eredményei. 1 szövegközi képpel. - Barlangkutatás, 4. köt. p. 136-140. Budapest, 1916.
- Die Ausgrabungen in der Höhle Büdöspeszt im Jahre 1916. - Barlangkutatás (Höhlenforschung), Bd. 4. p. 185-189. Budapest, 1916.
62. A magyar barlangtani irodalom jegyzéke (1915.). Vorzeichnis der ungarischen speläologischen Literatur (1915.) - Barlangkutatás, 4. köt. p. 53-56. Budapest, 1916.
63. A Čabranka völgye és a Risnjak hegység földtani viszonyai. (Két szövegközi ábrával). A m. kir. Földtani Intézet évi jelentése 1916-ról, p. 98-110. Budapest, 1917.
- Geologijski odnošaji doline Čabranke i Rišnjaka. (Sa 2 slike). - A m. kir. Földtani Intézet évi jelentése 1916-ról, p. 690-701. Budapest, 1917.
 - Die geologischen Verhältnisse des Čabrankatales und des Risnjakgebirges. (Mit 2 Abbildungen im Text). Jahresbericht der kgl. ung. geologischen Reichsanstalt für 1916., p. 109-122. Budapest, 1918.
64. Jelentés a Barlangkutató Szakosztály 1916. évi működéséről. - Barlangkutatás, 5. köt. p. 40-45. Budapest, 1917.
- Bericht über die Tätigkeit der Fachsektion für Höhlenkunde im Jahre 1916. - Barlangkutatás (Höhlenforschung), Bd. 5. p. 79-82. Budapest, 1917.

65. Jelentés az 1916. évi barlangkutatójáról. (3 szövegközi ábrával). A m. kir. Földtani Intézet 1916. évi jelentése, p. 664-674. Budapest, 1917.
- Bericht über meine Höhlenforschungen im Jahre 1916. - Jahresbericht der kgl. ung. Geologischen Reichsanstalt für 1916. p. 702-712. Budapest, 1918.
66. A herkulésfürdői Zoltán-barlang. (1 térképpel). - Barlangkutató, 5. köt. p. 109-111. Budapest, 1917.
- Die Zoltánhöhle bei Herkulésfürdő. - Barlangkutató (Höhlenforschung), Bd. 5. p. 130-132. Budapest, 1917.
-

- 13 -

67. A magyar barlangtani irodalom jegyzéke (1916). - Verzeichnis der ungarischen speläologischen Literatur (1916). - Barlangkutató, 5. köt. p. 90-92. Budapest, 1917.
68. Jelentés a Barlangkutató Szakosztály 1917. évi működéséről. - Barlangkutató, 6. köt. p. 38-40. Budapest, 1918.
- Bericht über die Tätigkeit der Fachsektion für Höhlenkunde im Jahre 1917. - Barlangkutató (Höhlenforschung), Bd. 6. p. 77-79. Budapest, 1918.
69. A magyar barlangtani irodalom jegyzéke (1917). Verzeichnis der ungarischen speläologischen Literatur (1917). - Barlangkutató, 6. köt. p. 84-86. Budapest, 1918.
70. Éhik Gy. dr. - Kadić O. dr.: Az igazság érdekében. - Barlangkutató, 6. köt. p. 41-42. Budapest, 1918.
71. Titkári jelentés a Barlangkutató Szakosztály 1918. évi működéséről. - Barlangkutató, 7. köt. p. 19-22. Budapest, 1919.
- Sekretärsbericht über die Tätigkeit der Fachsektion für Höhlenkunde im Jahre 1918. - Barlangkutató (Höhlenforschung), Bd. 7. p. 48-50. Budapest, 1919.
72. Jelentés az 1917-1919. években végzett barlangkutatójáról. - Barlangkutató, 7. köt. p. 14-18. Budapest, 1919.
- Bericht über meine Höhlenforschungen in den Jahren 1917-1919. - Barlangkutató (Höhlenforschung), Bd. 7. p. 42-45. Budapest, 1919.
73. A barlangoknak személyekről való elnevezéséről. - Turisták Lapja, 31. évf. p. 75-76. Budapest, 1919.
74. Horvátországi barlangokról. (Előadás kivonata). - Barlangkutató, 7. köt. p. 34. Budapest, 1919.
- Über kroatische Höhlen. (Vortragsauszug). - Barlangkutató (Höhlenforschung), Bd. 7. p. 52. Budapest, 1919.
75. A puszkaporosi Szinvaszoros és barlangjai. (3 szövegközi képpel). - Barlangkutató, 8. köt. p. 24-31. Budapest, 1920.
- Die Puszkaporoser Szinvaschlucht und ihre Höhlen. - Barlangkutató (Höhlenforschung), Bd. 8. p. 55-60. Budapest, 1920.
76. A magyar barlangkutató állása az 1919. évben. - Barlangkutató, 8. köt. p. 4-9. Budapest, 1920.
- Stand der ungarischen Höhlenforschung im Jahre 1919. - Barlangkutató (Höhlenforschung), Bd. 8. p. 46-48. Budapest, 1920.
-

- 14 -

77. Jelentés a Magyarhoni Földtani Társulat Barlangkutató Szakosztályának 1919. évi működéséről. - Barlangkutató, 8. köt. p. 37-38. Budapest, 1920.

- Stand der ungarischen Höhlenforschung im Jahre 1922. - Barlangkutatás (Höhlenforschung), Bd. 10-13. p. 73-75. Budapest, 1925.
- 95. A magyar barlangkutatás állása az 1923. évben. - Barlangkutatás, 10-13. köt. p. 47-49. Budapest, 1925.
- Stand der ungarischen Höhlenforschung im Jahre 1923. - Barlangkutatás (Höhlenforschung), Bd. 10-13. p. 75-76. Budapest, 1925.
- 96. A magyar barlangkutatás állása az 1924. évben. - Barlangkutatás, 10-13. köt. p. 49-51. Budapest, 1925.
- Stand der ungarischen Höhlenforschung im Jahre 1924. - Barlangkutatás (Höhlenforschung), Bd. 10-13. p. 76-77. Budapest, 1925.
- 97. Az ősemlék első magyar mellszobra. (1 fényképpel). - Barlangkutatás, 10-13. köt. p. 56. Budapest, 1925.
- Die erste ungarische Büste des Urmenschen. - Barlangkutatás (Höhlenforschung). Bd. 10-13. p. 79-80. Budapest, 1925.
- 98. Szekszárd, Tevel és Bonyhád vidékének földtani viszonyai. - A m. kir. Földtani Intézet évi jelentése 1920-1923-ról. p. 89-93. Budapest, 1925.
- Die geologischen Verhältnisse der Umgebung von Szekszárd, Tevel, Bonyhád und Döbrököz. Jahresbericht der kgl. ung. Geologischen Anstalt für 1917-1924. p. 179-181. Budapest, 1934.
- 99. Az aggteleki Baradla-barlang talpraállítása. - Földrajzi Közlemények, 54. köt. p. 117-118. Budapest, 1926.

- 16 -

- 100. Die Gründung der Ungarischen Höhlenforschenden Gesellschaft. - Mitteilungen über Höhlen- und Karstforschung, Jahrg. 1926. p. 86-90. Berlin, 1926.
- 101. A turistaság és a barlangügy... - Turistaság és Alpinizmus, 16. évf. p. 43-44. Budapest, 1926.
- 102. A Magyar Barlangkutató Társaság Megalakulása. - Turistaság és Alpinizmus, 16. évf. p. 44-45. Budapest, 1926.
- 103. Kadić O. és Kretzoi M.: Előzetes jelentés a csákvári sziklaüregben végzett ásatásokról. - Barlangkutatás, 14-15. köt. p. 1-19. Budapest, 1927.
- Kadić O. u. Kretzoi, M.: Vorläufiger Bericht über die Ausgrabungen in der Csákvärer Höhlung. - Barlangkutatás (Höhlenforschung), Bd. 14-15. p. 40-60. Budapest, 1927.
- 104. A magyar barlangkutatás állása az 1925. évben. Barlangvilág, 1. köt. p. 26-31. Budapest, 1927.
- Stand der ungarischen Höhlenforschung im Jahre 1925. - Barlangkutatás (Höhlenforschung), Bd. 14-15. p. 78-81. Budapest, 1927.
- 105. A Magyar Barlangkutató Társulat megalakulása. - Barlangvilág, 1. köt. p. 7-12. Budapest, 1927.
- Gründung der Ungarischen Speläologischen Gesellschaft. - Barlangkutatás (Höhlenforschung), Bd. 14-15. p. 70-74. Budapest, 1927.
- 106. Zwei fauskeilartige Steingeräte aus Ungarn. (Mit 2 Textfig.) - Wiener Prähistorische Zeitschrift, Bd. 14. p. 1-7. Wien, 1927.
- 107. Az újonnan felfedezett barlang Hosszúsó határában. - Barlangkutatás, 14-15. köt. p. 25-26. Budapest, 1927.
- Die neuentdeckte Höhle bei Hosszúsó in der Tschechoslowakei. - Barlangkutatás (Höhlenforschung), Bd. 14-15. p. 88. Budapest, 1927.

- 108.A Magyar Barlangkutató Társulat és MKE közös Aggteleki Bizottságának... - Turistaság és Alpinizmus, 17. évf. p. 114. Budapest, 1927.
- 109.A MBT Pálvölgyi Bizottsága... - Turistaság és Alpinizmus, 17. évf. p. 115. Budapest, 1927.
- 110.A MBT Solymári Bizottsága... - Turistaság és Alpinizmus, 17. évf. p. 115. Budapest, 1927.
- 111.A Csákvári sziklaüreg (Báraczháza). - Turistaság és Alpinizmus, 17. évf. p. 115. Budapest, 1927.
- 112.A Hosszúszói barlang újabb adatai... - Turistaság és Alpinizmus, 17. évf. p. 115. Budapest, 1927.
- 113.A magyar és német barlangkutatók érdekközössége. - Turistaság és Alpinizmus, 17. évf. p. 115. Budapest, 1927.

- 17 -

- 114.A német és magyar barlangkutatók magyarországi kongresszusa. - Turistaság és Alpinizmus, 17. évf. p. 180-181. Budapest, 1927.
- 115.Új osztrák barlangkutató-társulat... - Turistaság és Alpinizmus, 17. évf. p. 181. Budapest, 1927.
- 116.Osztrák barlangkutató expedíció Kréta szigetére. - Turistaság és Alpinizmus, 17. évf. p. 181. Budapest, 1927.
- 117.A vecsembükki zomboly első bemászása. Négy fiatal turista hűsvétkor leereszkedett a 70 méter mély barlangba. (1 fényképpel). - Pesti Napló, Budapest, 1927. május 13.
- 118.Megindult az Aggteleki barlang földalatti csodavilágának feltárása. - Nemzeti Újság, 9. évf. 59. sz. 1927. március 13. p. 2.
- 119.Aggteleki feladatok. - Kárpáti Lapok, 3. évf. p. 18-20. Budapest, 1927. (?)
- 120.Die Csákvärer Höhlung bei Székesfehérvár in Ungarn. - Mitteilungen über Höhlen- und Karstforschung, Jahrg. 1928. p. 1-6. Berlin, 1928.
- 121.Jelentés Döbrököz vidékének földtani viszonyairól. - A m. kir. Földtani Intézet évi jelentése 1924-ről. p. 18-19. Budapest, 1928.
- 122.Az Aggteleki barlang... - Turisták Lapja, 40. évf. p. 237. Budapest, 1928.
- 123.(Kadić Ottokár dr. és Kretzói Miklós dr.): Vertebraten-paläontologie Ungarns. a./ Wirbeltiere (Kretzoi M.) p. 9-13. b./ Homo fossilis. (Kadić O.) p. 13. - Führer durch die Sammlungen der kgl. Ungarischen Geologischen Anstalt. p. 9-13. Budapest, 1928.
- 124.A nádaskai barlangkutató értekezéslet. - Turistaság és Alpinizmus, 18. évf. p. 42-43. Budapest, 1928.
- 125.Bevezető. (a "Természetvédelem" című rovathoz). - A Természet, 24. évf. p. 194. Budapest, 1928.
- 126.A Pálvölgyi barlang... - Turistaság és Alpinizmus, 18. évf. p. 18-19. Budapest, 1928.
- 127.A hákori Annabarlang feltárása. - Turistaság és Alpinizmus, 18. évf. p. 46. Budapest, 1928.
- 128.Nordhausenban lesz a barlangkutatók idei vándorgyűlése. - Turistaság és Alpinizmus, 18. évf. p. 99. Budapest, 1928.
- 129.Az Aggteleki-barlang (jósmafői bejárata). - Turistaság és Alpinizmus, 18. évf. p. 209. Budapest, 1928.
- 130.Adatok a magyar barlangkutatók történetéhez. A magyar barlangkutatók 1926. évi eseményei. - A Természet, 25. évf. p. 232-233. Budapest, 1929.
- 131.Ásatások a klastrompusztai Leány-barlangban. (1 térképpel). - Turisták Lapja, 41. évf. p. 171-174. Budapest, 1929.

132. A magyar barlangkutatás tudományos jellege. - Magyarság, 1929. május 26. p. 29. Budapest, 1929.
133. Állami kezelésbe kell venni az Aggteleki barlangot. - Magyarság, 1929. június 23. p. 6. Budapest, 1929.
134. A Pálvölgyi barlang felfedezésének negyedszázados évfordulója. - Magyarság, 10. évf. 221. (2584.) sz. 1929. szept. 29. p. 12. Budapest, 1929.
135. Barlangkutató expedíció a Bükk-hegységben. - Eger, 40. évf. 213. sz. 1929. november 17. p. 3. Eger, 1929.
136. Ne firkáljuk össze barlangjainkat és műemlékeinket. - Turistaság Alpinizmus, 19. évf. p. 123. Budapest, 1929. és A Magyar Turista Szövetség Értesítője (melléklet a Turisták Lapja, 41. évf. 7-8. számához) p. V. Budapest, 1929.
137. A Csákvári sziklaüreg ásatásának folytatása. - Turistaság és Alpinizmus, 19. évf. p. 181. Budapest, 1929.
138. A Csévi barlang felásatása. - Turistaság és Alpinizmus, 19. évf. p. 308. Budapest, 1929.
139. A Pálvölgyi barlang "Bástya" nevű szakaszának rendezése. - A Magyar Turista Szövetség Értesítője (melléklet a Turisták Lapja, 41. évf. 3-4. számához), p. XX. Budapest, 1929.
140. A Solymári barlangnak rendezése tavasszal megindul. - Turistaság és Alpinizmus, 19. évf. p. 122. Budapest, 1929.
141. Ásatások a Leánybarlangban. - Turistaság és Alpinizmus, 19. évf. p. 308. Budapest, 1929.
142. Barlangkutatók vándorgyűlése Salzburgban. - Turistaság és Alpinizmus, 19. évf. p. 309. Budapest, 1929.
143. Görömbölyi Tapolca hévizes barlangjai. - Turistaság és Alpinizmus, 19. évf. p. 181-182. Budapest, 1929.
144. Magyar barlangkutatók a Harz-hegységben. - Turistaság és Alpinizmus, 19. évf. p. 48. Budapest, 1929.
145. Még egy új barlang Tapolca fölött. - Turistaság és Alpinizmus, 19. évf. p. 182. Budapest, 1929.
146. Olasz barlangtani Intézet... (létesült Postumiában). - Turistaság és Alpinizmus, 19. évf. p. 122. Budapest, 1929.
147. Újabb ásatás a Szeleta-barlang végső szakaszában. - Turistaság és Alpinizmus, 19. évf. p. 181. Budapest, 1929.
148. Új barlang Keszölc határában. - Turistaság és Alpinizmus, 19. évf. p. 308. Budapest, 1929.
149. Új jégbarlang a Tennengebirgeben. - Turistaság és Alpinizmus, 19. évf. p. 309. Budapest, 1929.
150. Német természetvédők magyarországi tanulmányútja. - Turistaság és Alpinizmus, 19. évf. p. 123. Budapest, 1929.

151. A magyar barlangkutatás ősrégészeti eredményei. - Szt. István akadémia Mennyiségtan-, Természettudományi Osztályának felolvasásai, 2. köt. 8. sz. Klny. p. 1-12. Budapest, 1930.

- 152.Kadić, O. und Kretzoi, M.: Ergebnisse der weiteren Grabungen in der Esterházyhöhle (Csákvárer Höhlung). - Mitteilungen über Höhlen- und Karstforschung, Jahrg. 1930. p. 45-49. Berlin, 1930.
- 153.A balatonvidéki barlangok idegenforgalmi jelentőségéről. (2 fényképpel). - Balaton, 23. évf. 8-9. sz. p. 66-68. Budapest, 1930.
- 154.A Bükk-hegység barlangjai és őslakói. (5 képpel). - A Természet, 26. évf. p. 182-184. és 204-207. Budapest, 1930.
- 155.A Pálvölgyi barlang negyedszázados múltja. (1 képpel). - Turistaság és Alpinizmus, 20. évf. p. 137-139. Budapest, 1930.
- 156.A nyugati Bükk barlangjainak kutatása. - Turistaság és Alpinizmus, 20. évf. p. 104. Budapest, 1930.
- 157.A Kőhádi és Nyárjuhegyi (Nyárújhegyi) zsomboly bemászása. - Turistaság és Alpinizmus, 20. évf. p. 104-105. Budapest, 1930.
- 158.Az ősember nyomában. Folytassuk az egri Bükk barlangjainak kutatását. - Eger, 41. évf. 196. sz. 1930. augusztus 30. Eger, 1930. (?)
- 159.Fejérvármegye, mint az őskori kutatások lelőhelye. Az Eszterházy-barlang kutatásának jelentőségéről. - Székesfehérvári Napló, 1930. április 5, 6, 9. Székesfehérvár, 1930.
- 160.Angol barlangkutató kalandos esete. - Turistaság és Alpinizmus, 20. évf. p. 105. Budapest, 1930.
- 161.Egy természetvédő negyedszázados munkássága. (Nagy Jenő dr.) - A Természet, 26. évf. p. 80-82. Budapest, 1930.
- 162.Mi vonzotta az ősembert a Bükkbe? - Turisták Lapja, 42. évf. p. 128-129. Budapest, 1930.
- 163.Cholnoky Jenő dr. karszt-tanulmányainak önálló eredményei. - Földrajzi Közlemények, 59. köt. p. 15-20. Budapest, 1931.
- Die Ergebnisse von Cholnoky's Karstforschungen. - Geographische Mitteilungen, Bd. 59. p. 46-48. Budapest, 1931.
- 164.A lillafüredi Szent István-barlang. (5 képpel). - A Természet, 27. évf. p. 269-274. Budapest, 1931.
- 165.A turistaság és a hazai barlangkutatás. - Turisták Lapja, 43. évf. p. 245-246. Budapest, 1931.
- 166.Budapest - barlangváros. - Turisták Lapja, 43. évf. p. 249-250. Budapest, 1931.

- 167.A lillafüredi barlangok idegenforgalmi jelentőségéről. (2 képpel). - Turisták Lapja, 43. évf. p. 252-255. Budapest, 1931.
- 168.Megindult a hazai barlangok rendszeres kutatása. - Turistaság és Alpinizmus, 21. évf. p. 21-22. Budapest, 1931.
- 169.A Kecské-barlangban... - Turistaság és Alpinizmus, 21. évf. p. 22. Budapest, 1931.
- 170.A Solymári-barlang... (látogatásának rendje). - Turistaság és Alpinizmus, 21. évf. p. 321. Budapest, 1931.
- 171.Csonkamagyarország nevezetesebb barlangjai. = Országos magyar turista kiállítás ismertetője. (Szerkesztette: Vörös T. és Papp L.) p. 69-71. Budapest, 1931. (?)
- 172.A magyar barlangkutatás állása az 1927-28. évben. - Barlangvilág, 2. köt. 3-4. füz. p. 10-16. Budapest, 1932.
- 173.A magyar barlangkutatás állása az 1931. évben. - Barlangvilág, 2. köt. 1-2. füz. p. 10-17. Budapest, 1932.

174. Ergebnisse der ungarischen Höhlenforschung im Jahre 1930. - Mitteilungen über Höhlen- und Karstforschung, Jahrg. 1932. p. 112-114. Berlin, 1932.
175. Kadić, O., Bartucz, L., Hillebrand, J. and Szabó, J.: Preliminary report on the results of excavations in the Subalyuk cave, near Cserépfalu, Hungary. (4 táblával). - Report of XVI. International Geological Congress Washington, 1933. p. 783-787. Washington, 1933. (?)
176. A Mussolini-barlang földtani viszonyai. - Die geologischen Verhältnisse der Mussolinihöhle in Ungarn. (2 szelvényvel). - Földtani Közlöny, 63. köt. p. 177-182. Budapest, 1933.
177. Beszámoló a várbeli pincebarlangok kutatásáról. - Barlangvilág, 3. köt. 1. füz. p. 14-20. Budapest, 1933.
178. A magyar barlangkutatás állása az 1932. évben. - Barlangvilág, 3. köt. 2. füz. p. 18-21. Budapest, 1933.
179. A cserépfalui Mussolini-barlang. - Barlangvilág, 3. köt. 2. füz. p. 11-17. Budapest, 1933.
180. A Szemlőhegyi barlang kutatásának eredményei. - Barlangvilág, 3. köt. 3-4. füz. p. 1-6. Budapest, 1933.
181. A magyar barlangkutatás állása az 1929. évben. - Barlangvilág, 3. köt. 3-4. füz. p. 16-21. Budapest, 1933.
182. A várbeli pincebarlangok. Beszámoló a kutatásról. - Budai Napló, 30. évf. 1143. sz. p. 3-4. 1933. október 19. Budapest, 1933.
183. A jégkor embere Magyarországon. Az összes magyarországi leletek összefoglaló ismertetése. - A m. kir. Földtani Intézet Évkönyve, 30. köt. 1. füz. p. 1-24. Budapest, 1934.

- 21 -

- Der Mensch zur Eiszeit in Ungarn. Zusammenfassende Darstellung sämtlicher Funde des Eiszeitlichen Menschen in Ungarn. (Mit 16 Taf.) - Mitteilungen aus dem Jahrbuche der kgl. ung. Geologischen Anstalt, Band 30. Heft 1. p. 1-147. Budapest, 1934.
184. La Grotta Mussolini. Nuova stazione paleolitica in Ungheria. (7 fig.) - L'Universo, Anno 15. No 10. Separatum p. 1-12. Roma, 1934.
185. A magyar barlangkutatás állása az 1933. évben. - Barlangvilág, 4. köt. 1. füz. p. 1-5. Budapest, 1934.
186. A magyar barlangkutatás állása az 1930. évben. - Barlangvilág, 4. köt. 2. füz. p. 7-12. Budapest, 1934.
187. A cserépfalui Mussolini-barlang. - A Magyar Orvosok és Természetvizsgálók XLI. Vándorgyűlésének... Munkálatai, p. 208-211. Budapest, 1934.
188. Ergebnisse der ungarischen Höhlenforschung im Jahre 1931. - Mitteilungen über Höhlen- und Karstforschung, Jahrg. 1934. p. 39-42. Berlin, 1934.
189. A budavári pincebarlangok jelentősége. (5 képpel). - A Természet, 30. évf. p. 220-223. Budapest, 1934.
190. Barlangkutatások és őslénytani gyűjtések. (Jelentés az 1926-1927. évben végzett felvételekről.) - A m. kir. Földtani Intézet évi jelentései az 1925-1928. évekről. p. 191-195. Budapest, 1935.
- Höhlenforschungen und paläontologische Aufsammlungen. (Auszug). - Jahresberichte der kgl. ung. Geologischen Anstalt über die Jahre 1925-1928. p. 195-196. Budapest, 1935.
191. A Mussolini-barlang felásatásának eredményei. - A Magyar Tudományos Akadémia Matematikai és Természettudományi Értesítője, 53. köt. p. 508-517. Budapest, 1935.

- Ergebnisse der Ausgrabungen in der Mussolinihöhle. - A Magyar Tudományos Akadémia Matematikai és Természettudományi Értesítője, 53. köt. p. 518-521. Budapest, 1935.
 - 192. Das Moustérien der Mussolinihöhle. - Mitteilungen über Höhlen- und Karstforschung, Jahrg. 1935. p. 87-91. Berlin, 1935.
 - 193. A magyar barlangkutatás állása az 1934. évben. - Barlangvilág, 5. köt. p. 11-18. Budapest, 1935.
 - 194. Herman Ottó, a magyar barlang- és ősemberkutatás megindítója. - Barlangvilág, 5. köt. p. 33-38. Budapest, 1935.
 - 195. A Peskő-barlangban eddig végzett ásatások eredményei. (1 képpel). - Barlangvilág, 5. köt. p. 49-54. Budapest, 1935.
-

- 22 -

- 196. A balatonfüredi Lóczy-barlang feltárásának eredményei. (Előadás kivonata). - Barlangvilág, 5. köt. p. 29-30. Budapest, 1935.
 - 197. Kadić, O. - Kormos, T.: Eiszeit und eiszeitliche Kulturen im heutigen Ungarn. - International Geological Congress Report 16. Session. Vol. 2. p. 1203-1208. Washington, 1935. (?)
 - 198. A magyar barlangkutatás állása az 1935. évben. - Barlangvilág, 6. köt. p. 19-22. Budapest, 1936.
 - 199. A harmincéves magyar barlangkutatás tudományos eredményei. - Barlangvilág, 6. köt. p. 58-66. Budapest, 1936.
 - 200. A Várhegyi barlang a világ legnagyobb mésztufabarlangja. - Pesti Hírlap, 1936. aug. 19. Budapest, 1936.
 - 201. Budapest a barlangok városa. (10 képpel). - Földtani Értesítő, 2. köt. p. 10-14, 101-105, 134-140, 177-181. Budapest, 1937.
 - 202. Az 1930. és 1931. években végzett barlangkutatásaim eredményéről. - A m. kir. Földtani Intézet évi jelentései az 1929-1932. évekről. p. 531-536. Budapest, 1937.
 - Ergebnisse meiner Höhlenforschungen in den Jahren 1930. und 1931. - Jahresberichte der kgl. ung. Geologischen Anstalt über die Jahre 1929-1932. p. 537. Budapest, 1937.
 - 203. A Szeleta-barlang szerepe a hazai barlang- és ősemberkutatásban. (4 képpel). - Pótfüzetek a Természettudományi Közlöny 69. kötetéhez, p. 117-124. Budapest, 1937.
 - 204. A magyar barlangkutatás állása az 1936. évben. - Barlangvilág, 7. köt. p. 1-7. Budapest, 1937.
 - 205. Visszaemlékezés a német és magyar barlangkutatók 1927. évi kongresszusára. (1 képpel). - Barlangvilág, 7. köt. p. 29-41. Budapest, 1937.
 - 206. Megemlékezés Gorjanovic-Kramberger Károlyról. (Arcképpel). - Barlangvilág, 8. köt. p. 1-4. Budapest, 1938.
 - Nachruf auf Karl Gorjanovic-Kramberger. - Barlangvilág (Höhlenwelt), Bd. 8. p. 34. Budapest, 1938.
 - 207. A magyar barlangkutatás állása az 1937. évben. - Barlangvilág, 8. köt. p. 11-16. Budapest, 1938.
 - Stand der ungarischen Höhlenforschung im Jahre 1937. - Barlangvilág, Bd. 8. p. 35-38. Budapest, 1938.
 - 208. Die Höhlenkeller am Budapester Festungsberg. (Mit einer Textfigur.) - Mitteilungen über Höhlen- und Karstforschung, Jahrg. 1938. p. 138-141. 's- Gravenhage, 1938.
 - 209. A rendszeres ásatások és módszerük. = A cserépfalui Mussolini-barlang (Subalyuk). - Geologica Hungarica, ser. palaeontologica, fasc. 14. p. 20-26. Budapest, 1938.
-

- Die systematischen Ausgrabungen. = Die Mussolini-Höhle (Subalyuk) bei Cserépfalu. - Geologica Hungarica, ser. Palaeontologica, fasc. 14. p. 23-26. Budapest, 1940.
- 210. A barlang helyrajzi, morfológiai és rétegtani viszonyai. = A cserépfalui Mussolini barlang (Subalyuk). - Geologica Hungarica, ser. palaeontologica, fasc. 14. p. 27-45. Budapest, 1938.
- Topographische, morphologische und stratigraphische Verhältnisse der Höhle. = Die Mussolini-Höhle (Subalyuk) bei Cserépfalu. - Geologica Hungarica, ser. palaeontologica, fasc. 14. p. 27-46. Budapest, 1940.
- 211. Ősrégészeti eredmények. = A cserépfalui Mussolini-barlang (Subalyuk). - Geologica Hungarica, ser. palaeontologica, fasc. 14. p. 107-154. Budapest, 1938.
- Archäologische Ergebnisse. = Die Mussolini-Höhle (Subalyuk) bei Cserépfalu. - Geologica Hungarica, ser. palaeontologica, fasc. 14. p. 113-169. Budapest, 1940.
- 212. Dreissig Jahre ungarischer Höhlenforschung. - Barlangkutató, 16. köt. p. 1-7. Budapest, 1938.
- 213. A Rózsadombnak és környékének barlangjairól. - Turisták Lapja, 50. évf. p. 395-396. Budapest, 1938.
- 214. A Rózsadomb és környéke barlangjai. - A Magyar Barlangkutató Társulat kiadása. p. 1-16. Budapest, 1938.
- 215. Kadić O. és Mottl M.: Felsőtárkány vidékének barlangjai. (34 képpel, 1 táblával és 6 térképpel). - Barlangkutató, 16. köt. p. 8-70. Budapest, 1938.
- Kadić O. und Mottl M.: Die Höhlen der Umgebung von Felsőtárkány. (Auszug). - Barlangkutató (Höhlenforschung), Bd. 16. p. 70-89. Budapest, 1938.
- 216. Mit kell tudnunk a barlangokról? (15 képpel és 1 táblával). - Barlangvilág, 8. köt. p. 48-69. és 9. köt. p. 6-32. Budapest, 1938. és 1939.
- Was müssen wir von den Höhlen wissen? - Barlangvilág (Höhlenwelt), Bd. 8. p. 75-78. Budapest, 1938.
- 217. A magyar barlangkutató állása az 1938. évben. - Barlangvilág, 9. köt. p. 53-58. Budapest, 1939.
- Stand der ungarischen Höhlenforschung im Jahre 1938. - Barlangvilág (Höhlenwelt), Bd. 9. p. 64-67. Budapest, 1939.
- 218. A budavári barlangpincék földtani viszonyai. Három műmellékleten 4 ábrával. - A Szent István Akadémia Mennyiségtan-, Természettudományi Osztályának Értekezései, 3. köt. 4. sz. Klny. p. 1-12. Budapest, 1939.
- Die geologischen Verhältnisse der Höhlenkeller am Budavár. - A Szent István Akadémia Mennyiségtan-, Természettudományi Osztályának értekezései. Band 3. No. 4. p. 13-20. Budapest, 1939.

- 219. A Várhegyi barlang feltárásának története. (6 képpel). - Természettudományi Közlöny, 71. köt. p. 478-484. Budapest, 1939.
- 220. Karsztünemények. (4 képpel). - A Természet, 35. évf. p. 31-36. Budapest, 1939.
- 221. Az ősemberi csontleletek története. - Búvár, 5. évf. p. 250-256. Budapest, 1939.
- 222. Hogyan pusztultak el az őszállatok? - Búvár, 5. évf. p. 665-668. Budapest, 1939.
- 223. Hogyan maradtak meg az őszállatok? - Búvár, 5. évf. p. 797-801. Budapest, 1939.

- 224.Védjük meg a természeti emlékeket. (3 képpel). - A Természet, 35. évf. p. 226-228. Budapest, 1939.
- 225.A hazai barlangügy törvényes rendezése. - Barlangvilág, 9. köt. p. 80-89. Budapest, 1940.
- Gesetzliche Regelung des ungarischen Höhlenwesens. - Barlangvilág, Bd. 9. p. 93-94. Budapest, 1940.
- 226.Cserépfalu vidékének barlangjai. (23 szöveggéppel, 6 táblával és 4 térképpel). - Barlangkutatás 16. köt. p. 141-228. Budapest, 1940.
- Die Höhlen der Umgebung von Cserépfalu. (Auszug.) - Barlangkutatás (Höhlenforschung), Bd. 16. p. 229-274. Budapest, 1940.
- 227.A Mussolini-barlang ásatásának eredményei. (Két ábrával és négy táblával). - A Szent István Akadémia Mennyiségtan-, Természettudományi Osztályának Értekezései, III. köt. 6. sz. Kny. p. 1-20. Budapest, 1940.
- Endresultate der Ausgrabungen in der Mussolinihöhle. - A Szent István Akadémia Mennyiségtan-, Természettudományi Osztályának Értekezései, 3. köt. 6. sz. Kny. p. 21-40. Budapest, 1940.
- 228.Jelentés az 1932-1934. években végzett barlangkutatásaim eredményéről. - A m. kir. Földtani Intézet évi jelentései az 1933-35. évekről, 4. köt. p. 1949-1958. Budapest, 1940.
- Bericht über die Ergebnisse meiner in den Jahren 1932-1934. getatigten Höhlenforschungen. - Jahresberichte der kgl. ung. Geologischen Anstalt über die Jahre 1933-1935. Bd. 4. p. 1959-1970. Budapest, 1940.
- 229.A magyar barlangkutatás állása az 1939. évben. - Barlangvilág, 10. köt. p. 11-16. Budapest, 1940.
- Stand der ungarischen Höhlenforschung im Jahre 1939. - Barlangvilág (Höhlenwelt), Bd. 10. p. 27-30. Budapest, 1940.
- 230.Hogyan kutatjuk a barlangokat? (4 képpel). - Búvár, 6. évf. p. 347-352. Budapest, 1940.
- 231.A magyar barlangkutatás állása az 1940. évben. - Barlangvilág, 11. köt. p. 13-19. Budapest, 1941.

- Stand der ungarischen Höhlenforschung im Jahre 1940. - Barlangvilág, Bd. 11. p. 36-38. Budapest, 1941.
- 232.Őskori élet a Mussolini-barlangban. (8 képpel.) - Természet, 37. évf. p. 162-167. Budapest, 1941.
- 233.Várhegyi barlangpincék. (Alaprajz és 4 fénykép). - Magyar Építőművészet, p. 92-93. Budapest, 1941.
- 234.A magyar barlangkutatás állása az 1941. évben. - Barlangvilág, 12. köt. p. 20-27. Budapest, 1942.
- Stand der ungarischen Höhlenforschung im Jahre 1941. - Barlangvilág (Höhlenwelt), Bd. 12. p. 45-47. Budapest, 1942.
- 235.A budavári barlangpincék, a Várhegyi barlang és a barlangtani gyűjtemény ismertetése. (13 képpel). - Barlangvilág, 12. köt. p. 49-75. Budapest, 1942.
- Die Höhlenkeller von Budavár, die Várhegyer Höhle und die speläologische Sammlung. - Barlangvilág (Höhlenwelt), Bd. 12. p. 92-95. Budapest, 1942.
- 236.A Magyar Barlangkutató Társulat barlangtani gyűjteménye. (1 képpel). - Földtani Értesítő, 7 köt. p. 127-130. Budapest, 1942.
- 237.A barlangok, mint természeti emlékek. (4 képpel.) - Természettudományi Közlöny, 74. köt. p. 225-233. Budapest, 1942.

238. Nagyvisnyó környékének barlangjai. (Előadás kivonata.) - Barlangvilág, 12. köt. p. 31-32. Budapest, 1942.
239. Megemlékezés gróf Markovich Béláról. (Arcképpel). - Barlangvilág, 13. köt. p. 34-35. Budapest, 1943.
- Nachruf auf Graf Béla v. Markovich. - Barlangvilág (Höhlenwelt), Bd. 13. p. 66-67. Budapest, 1943.
240. A magyar barlangkutatás állása az 1942. évben. - Barlangvilág, 13. köt. p. 52-58. Budapest, 1943.
- Stand der ungarischen Höhlenforschung im Jahre 1942. - Barlangvilág (Höhlenwelt), Bd. 13. p. 69-71. Budapest, 1943.
241. A Herman Ottó barlang idegenforgalmi rendezése. (Két fényképpel). - Országjárás, 4. évf. 40. sz. 1943. nov. 19. Budapest, 1943. nov. 19. Budapest, 1943.
242. A Gellérthegyi Szent Iván barlang. (1 fényképpel). - Országjárás, 4. évf. 43. sz. 1943. dec. 31. Budapest, 1943.
243. Győrffyné Mottl Mária közreműködésével: Az Északnyugati Bükk barlangjai. (31 szövegképpel és 9 térképmelléklettel). - Barlangkutatás, 17. köt. p. 1-84. Budapest, 1944.
- Unter Mitwirkung von Frau Dr. Maris Győrffy-Mottl: Die Höhlen des nordwestlichen Bükkgebirges. - Barlangkutatás (Höhlenforschung), Bd. 17. p. 85-111. Budapest, 1944.
244. Új barlangpince a Várban. A Szentháromság-tér 8. sz. ház barlangpincéje. - Országjárás, 1944. febr. 25. és Budai Krónika, 1944. márc. 1. Budapest, 1944.

- 26 -

A BARLANGKUTATÁS HELYZETE ÉS SZERVEZETE AUSZTRIÁBAN

Németből fordította: Spányi István

Az ausztriai barlangkutatás felépítése 1945. után a régi hagyományokhoz és a második világháború előtti állapotokhoz kapcsolódott, részben mégis új szervezési keretekkel.

Igen rövid idővel a háború befejezése után megkezdték működésüket az egyes tartományok barlangkutató egyesületei. Minden ilyen egyesület önálló, mindegyik vezet barlangkatasztert a saját tájegységének barlangjairól, anélkül azonban, hogy maga a kutatómunka területileg bármilyen formában korlátozva lenne. A kutatási eredményeket a feladatot végző kutatócsoport közli a területileg illetékes egyesület barlangkataszteri nyilvántartásával.

Az egyes területek barlangkutatóit a szükséghez képest a saját szakosztályaik tömörítik. Ezek a csoportok jelenleg egész Ausztriát behálózzák. Eloszlásuk a következő:

- 1./ Wien és Alsó-ausztriai tartományi barlangkutató egyesület. Székhelye: Wien. „Höhe Wand” nevű kutatócsoportjának székhelye: Wöllersdorf, Alsó-Ausztria.
 - 2./ Felsőausztriai tartományi barlangkutató egyesület. Székhelye: Linz. Szakosztályai Sierning, Hallstatt-Obertraun és Ebensee elnevezéssel és székhellyel működnek.
 - 3./ Salzburg tartományi barlangkutató egyesület. Székhelye: Salzburg. Szakosztályai közül az egyik a bischofshofeni vidék, a másik a bajor – Berchtesgaden környéki – barlangkutatókat tömöríti.
-

- 4./ Steiermarki barlangkutató tartományi egyesület. Székhelye: Graz. Két működő szakosztályának székhelye: Altaussee és Kapfenberg. Weiz és Eisenerz elnevezéssel és székhellyel két új szakosztály van megalakulóban.
- 5./ Trioli tartományi barlangkutatói egyesület. Székhelye: Innsbruck.
- 6./ Vorarlbergi tartományi Múzeumegyesület barlangtani bizottsága. Székhelye: Bergenz.

Gyakorlatilag mindenki, aki barlangkutatással foglalkozik, ezekben az egyesületekben tömörül, noha ezek teljesen magánjellegűek és a tökéletes önkéntesség alapján működnek. 1949. óta minden egyesületet és minden idegenforgalmi szempontból jelentős barlangvállalkozást egyesítettek az „Ausztriai barlangkutatók Szövetség”-ének csúciszervezetében. A szervezet feladata a munkálatok koordinálása. A szövetség kidolgozta a barlangkataszterek vezetésének egységes irányelveit. 1950-től kezdődően „Die Höhle” címmel egységes időszaki szakfolyóiratot ad ki; megvalósította a látogatható barlangok egységes, központi propagandáját, megszervezte a nemzetközi irodalomcserét és társasutazásokat rendez.

Az együttműködés igen gyümölcsöző volt. Az évenkénti kongresszusok, melyek rendszerint kirándulásokkal és expedíciókkal kapcsolódtak, elmélyítették az ország különböző részein dolgozó kutatók, valamint a fiatalabb nemzedékek közötti kapcsolatokat és így megteremtették a jövő eredményes munkájának lehetőségét.

A gyakorlati barlangkutatástól függetlenül 1928. óta létezik Ausztriában törvényes rendelkezések alapján működő állami karszt- és barlangtani kutató szervezet. Az 1937-ig fennállott Barlangtani Intézetet újra életre hívták; a karsztgazdálkodási osztályon keresztül olyan munkálatokat irányítanak, melyek végrehajtásánál gyakran veszik igénybe a barlangegyesületek tagjainak közreműködését. A természettudományi szempontból jelentős barlangok felderítéséhez

a Szövetségi Műemlékbizottság részére szükséges adatokat rendszerint szintén a barlangegyesületek tagjai szolgáltatják. Így létesült a szervezeti szétválasztottság ellenére szoros személyes kapcsolat a kétféle szervezet között.

Az ausztriai barlangkutatás jelenlegi állásáról a következőket lehet hozzátételesebben mondani. Fel fogják fektetni az összes osztrák barlang kataszterét; már most bizonyos, hogy ez több, mint 2500 barlangot fog magába foglalni. Folyamatban van a Mészköalpok /Kalkalpen/ karsztfensíkjainak speleológiai feldolgozása; ez a munka még nemzedékeken keresztül foglalkoztathatja a kutatókat. Ausztria „legnagyobb” barlangjainak túlnyomórészét 1945. után fedezték fel. A már régebben ismert „óriásbarlangok”-on kívül /Dachstein-Mammuthöhle, Dachstein-Rieseneishöhle, Eisriesenwelt, Lurhöhe, Frauenmauerhöhle/ újakat találtak, melyek több kilométeren keresztül járhatóak és jelentős magasságkülönbségekkel dicsekszenek /helyenkint több, mint 400m/. Ilyenek a Tantalhöhle, Hierlatzhöhle a Dachsteinben és a Langstein-Tropfsteinhöhle a Hochswabban.

Éppen folyamatban van egy nagyszabású barlangrendszer feltárása a Dachsteinban /Almberg-Eishöhle/. A szakkutatók a felfedezések legnagyobb részét és a régebről ismert barlangok egész sorát keresték fel. A kutatások jellegének és sokoldalúságának igazolására álljon itt néhány példa a folyamatban levő munkálatokról. Arnberger geomorfológiai

kutatásokat végez a dachsteini Mammuthöhlében. Ezeknek a kutatásoknak alapját Trimmel tudományosan alátámasztott újramérései szolgáltatják. Meteorológiai megfigyeléseket folytatnak az Eisriesenwelt-ben és a Dachstein-Rieseneishöhlében /Gressel és Saar/. A Totes Gebirge Salzofenhöhléjében Ehrenberg folytat paleontológiai vizsgálatokat. Ősembertani ásatásokkal Mottl foglalkozik a steierországi barlangokban; Strouhal és Vornatscher egész Ausztriára kiterjedő zoológiai kutatásokat végez, Bauert pedig különösen a denevérek elterjedésének kérdése foglalkoztatja, míg a karsztjelenségek elterjedését Trimmel vizsgálja. Ezenkívül is számos kutatót és munkát kellene megemlíteni.

- 29 -

A tájékoztató szolgálat igen átfogó és széleskörű; már a rokontudományok szaklapjaiban is gyakran találkozunk speleológiai tanulmányokkal. Gyakorlatilag megvalósult a barlangtannak, mint önálló, teljesértékű tudományágnak elismertetése. Ausztriában tényként állapítható meg, hogy a hivatásos tudósok és a gyakorlati kutatók között a válaszfalak lényegében megsemmisültek és elegyengetődött az útja a hasznos együttműködésnek. Mindez a fejlődés új lehetőségeit teremti meg, melynek gyökerei az elmúlt években találhatók.

Dr. Hubert Trimmel
/Wien/
Az Osztrák Barlangkutatók
Szövetségének főtitkára

- 30 -

JELENTÉS AZ OSZTRÁK BARLANGKUTATÓKKAL FOLYTATOTT TAPASZTALATCSERÉRŐL

Március hó folyamán alkalmam volt az osztrák barlangkutatók szövetségének meghívására néhány napot Wienben töltenem és a személyes kapcsolatokat az osztrák szakkörökkel felvenni.

Elsősorban az osztrák szövetség főtitkárával, Dr. Hubert Trimmel-lel vettem fel a kapcsolatot, akivel a két ország kutatóinak kölcsönös látogatási lehetőségeit, továbbá a nemzetközi barlangtani bibliográfiával kapcsolatos kérdéseket tárgyaltam meg. A nemzetközi barlangtani kongresszus megbízásából az osztrák kutatók, elsősorban Dr. Trimmel H. állítja össze a nemzetközi bibliográfiát, amelyből Magyarország a kapcsolatok hiánya miatt eddig jóformán teljesen kimaradt. A jövőben azonban – Tájékoztatónk keretében is – minden magyar barlangtani szakirodalmi adatot rendelkezésre fogunk bocsátani. A dr. Bertalan Károly által összeállított 1955. évi barlangtani bibliográfiát már elküldtük, ennek anyagát a nemzetközi bibliográfiába beépítik.

Alkalmam volt az osztrák kutatók Neulinggasse-i, pompásan berendezett helyiségében a többi neves kutatóval is személyes megbeszélést folytatni és a francia mintára készített könnyű drótkötélműanyag egy példányát megtekinteni.

Március hó 15-én a Hochschule für Volksbildung Margareten előadótermében nagyszámú hallgatóság előtt bemutattam a legjelentősebb hazai barlangjainkról készített színes felvételeinket és ismertettem kutatásainkat. Az előadást Dr. Trimmel nyitotta meg és zárta be, kifejezést adva annak a reménynek, hogy a bemutatott barlangokat mielőbb személyesen is alkalma lesz megtekinteni.

Egy másik előadást – elsősorban karszthidrológiai kutatásaink és karsztvízfeltárásaink eredményeiről – március hó 21-én tartottam a Wien-i egyetem földrajzi intézetének előadótermében. Az előadást dr. H. Spreitzer, az intézet vezetője nyitotta meg. A diapozitívokkal, rajzokkal kísért előadás után rendkívül élénk vita fejlődött, melynek eredményeként megállapíthattuk, hogy a magyarországi feltárások és vizsgálatok lényegében eldöntötték a karsztvízszint Grün és Lehmann-féle teóriái körül folyó évtizedes vitát és csak a kérdés helyes fogalmazása szükséges. Ennek hiánya adott ugyanis – a felszólalók véleménye szerint – legtöbb okot az eddigi nézeteltérésekre. Igen nagy érdeklődéssel hallgatták a karsztos vidékek beszivárgási százalékának megállapításával kapcsolatos magyar kutatási eredményeket, amelyek – a bemutatott számítások szerint – a Rax és Schneeberg forrásaira is alkalmazhatók és több látszólagos ellentmondást tisztáztak. A grázi egyetem részéről megjelent dr. Zötl a magyarországi forrásvizsgálatokhoz hasonlókat kíván a Dachstein vidékén megindítani és ehhez kérte a hazai módszereink ismertetését; különösen a lineáris mérőbukónkat kívánják náluk is bevezetni.

- 31 -

Az osztrák barlangtani intézet vezetőivel, különösen dr. Saar-ral és dr. Bauer-rel folytatott szakmai megbeszélések igen értékesek voltak és alkalmat adtak abba a munkába betekinteni, amit ez az intézet nemcsak a barlangkutatás, hanem a népgazdaság szempontjából rendkívül fontos rokon ágazatok terén is végez. Így a karsztos vidékek talajtani és hidrológiai kutatása is hatáskörükbe tartozik. Kutatásaikhoz fel fogják használni a nálunk hasonló kutatásoknál bevezetett elektromos ellenállásméréseket is. Az általunk szerkesztett és állandóan használt műszer rajzát és műszaki adatait rendelkezésükre bocsátottam.

Végül alkalmam volt Wien város tanácsa és a földművelésügyi minisztérium Hidrográfiai Intézete, elsősorban dr. W. Kresser szíves támogatásával a város vízellátását biztosító nagyszabású forrásfoglalásokat megtekinteni, amelyekkel a Rax és a Schneeberg karsztforrásait a páratlan vízellátási rendszerbe bekapcsolták. Számos igen értékes műszaki tapasztalatot és adatot közöltek ezekről a munkálatokról.

Ott tartózkodásom alkalmával az összes szakkörök, elsősorban azonban dr. Hubert Trimmel részéről a konvencionális udvariasságon messze túlmenő, legszívélyesebb fogadtatásban és támogatásban volt részem. Reméljük, hogy ezt a látogatást mielőbb viszonyozzák és alkalmat adnak nemzetközi szakmai kapcsolataink még fokozottabb kiépítésére.

Dr. Kessler Hubert

- 32 -

JELENTÉS A BARADLA ALSÓBARLANGJÁNAK FELTÁRÁSÁRÓL

1957. február 28-án este, az aggteleki Baradlabarlang alatt már korábban feltételezett, sőt kimutatott barlangrendszerbe sikerült behatolni, s így a régóta húzódozó „Alsóbarlang-probléma” részben megoldódott. A fenti dátum előtt egy hónappal korábban, január 28-án, Szécsényi Ferencnek, a Közlekedési Építő V. munkavezetőjének társaságában, szerző jutott be elsőnek az új barlangrendszerbe. Ezen az úton azonban mindössze 25 méteres folyosószakaszt sikerült bejárnunk, illetve beúsznunk, a barlangszakasz végén levő mélyvizes szifon miatt. A szifont csak február 28-án sikerült szivattyúzással átjárhatóvá tenni, amikor is

az Alsóbarlangnak kb. 450 méteres újabb szakaszát ismerhettük meg. Ezen a második, tulajdonképeni felfedezőúton, szerző vezetésével a következő személyek vettek részt: Kalla Lajos jósvafői lakos, villanyszerelő, Gáll András, debreceni lakos, fényképész, a már korábban is említett Szécsényi Ferenc és szerző felesége: Czakler Mária.

Az Alsóbarlang felfedező-nyílása a Jósvaforrás 1955. augusztus 6-i árvizekor képződött forráskráterében mélyített 13 m mély kutatóaknájának fenekén nyílik. Innen kezdve szálban álló alsó-triász pados mészkőben kifejlődött, lejtős hordalékos talajú eróziós folyosó vezet, a mintegy 25 méter mélységben mutatkozó szifonig. A szifon vízszintje a belső patak vízállásának függvényeként, igaz tág határok között ingadozik. Január 28-án a szifonnál levő, a Jósvaforrás medencéjének túlfolyójához, mint plusz-mínusz nullához viszonyított vízoszlop magassága 2,24 m-en állott. Néhány napon belül, a hóolvadások miatti vízhozamnövekedés következtében ez a vízállás 5,40 méterre emelkedett, míg március 8-án már ismét csak 2,42 m volt. A február 28-án megejtett próbaszivattyúzással, 4 colos szivattyúnak 9 órán át tartó folyamatos üzemeltetésével, a vízszintet a – 1,60m-es nívóig alá tudtuk szállítani. Ezzel a szifon megnyílt s a barlang belső szakaszai felé szabaddá vált az út.

A szifon után lapos mennyezetű, kb. 8 méter szélességű, 12 méter hosszúságú és 4 méter magasságú terembe jutunk, amelynek talaját mogyorónyi szemnagyságú kavicsréteg képezi. A terem délkeleti oldalába körülbelül 5 x 5 méteres szelvényű eróziós folyosó csatlakozik, melynek kavicsos fenekén, jól bevágódott külön mederben, cca. 300 l/perc vízhozamú tiszta vizű patak folyik /a folyosó erős esése következtében hangos csobogással/ a barlangrendszer legmélyebben fekvő pontja, a tárgyaló szifon medencéje felől a patak vizét megfestettem fluoreszcerinnal. A víz a Jósvaforrás foglalt medencéjében nagy felhígulással, a foglalt medence melletti szökevényforrásban pedig töményebb színösszetétellel jelentkezik.

- 33 -

A bejárt, mintegy 450 méterre becsülhető folyosószakasz első felében kb. 8-10 fokos folyosó-esés mellett, a barlang erősen emelkedik. A második szakaszban a folyosó alsószakasz-jellegűvé válik, s elsősorban a mennyezetről leszakadt apróbb omladékalmok és kavicssturzások miatt, a víz benne visszaduzzasztott apróbb tavakat alkot. Az általunk bejárt folyosó eme szakaszán a vízmélység 0,80 m-től 1,60 m-ig váltakozik. A barlangszakasz jelenlegi végpontját egy kb. 8 centiméterre nyitottnak látszó szifon képezi. A szifon előtti keskeny, kb. 1 méter széles, tektonikus eredetű folyosószakaszban a vízmélység általam akkor mérhetetlenül mélyé vált /2 méternél mélyebb/. A szifon vízszintje könnyűszerrel mintegy 2 m-rel lesz süllyeszthető, megfigyelésünk szerint. A süllyesztés módja: mederfenékmélyítés.

A barlang eddig megismert szakaszában jelentősebb cseppkőképződmények nincsenek. A barlangfolyosó, általános jellegét tekintve, a már korábban ismert barlangszakaszok közül leginkább a Baradla jósvafői részén levő „Megfagyott vizesés” folyosójának szakaszához, illetve helyenként a Vaskapu-szorozhoz hasonlítható.

A bejárt folyosószakaszban a Jósvaforrás hatalmas vízhozamát produkáló karsztvízfolyást nem találtuk meg. Az ezen a szakaszon vagy még mélyebben folyik, vagy ami ennél sokkal valószínűbb, egy másik deltaágon. E folyosó, bár méréseket benne még nem eszközölhettünk, valószínűleg ugyancsak deltaágként fogható fel, mégpedig elsősorban az alsóbarlang árvízi deltaágaként. Későbbi kutatásaink lesznek hivatottak eldönteni, hogy a még ismeretlen szakaszban a deltaelágazásra rá lehet-e találni, vagy pedig ez az ág esetleg az óriásoktermi víznyelőtől közvetlenül induló, a tulajdonképeni Jósvaforrás vízhozamát vezető másik ágtól független alsóbarlang-e? Az elvégzett sorozatos huzatmegfigyelésekből következtetve, még jelentős léghőgtartalmú barlangrész vár további bejárásra.

A kutatómunkát tovább folytatjuk és a későbbi eredményekről folytatólagosan jelentést adunk annak idején.

Jósvafő, 1957. III. 15.

Jakucs László

- 34 -

HÍREK

A SZEMLŐHEGYI-BARLANG KEZELÉSBE VÉTELE

A Szemplőhegyi-barlang kezelését az Országos Természetvédelmi Tanács megbízásából ideiglenesen a Központi Barlangbizottság vette át.

Még az elmúlt évben megtörtént az Országos Természetvédelmi Tanács kezdeményezésére a Szemplőhegyi-barlang régen vajudó kisajátítása. Éppen 25 évvel a felfedezés után került végre védelem alá Fővárosunknak ez az értékes természeti kincse, amit vandál kezek büntetlenül pusztíthattak. A barlang azonban még ma, a sok csonkítás dacára is kimagasló tudományos és idegenforgalmi értékünk.

Az Országos Természetvédelmi Tanács a kisajátítás után erős vasajtóval záratta le a barlangot, az ideiglenes kezeléssel pedig Bizottságunkat bízta meg. Bizottságunk, illetve az abba tömörült szakosztályok és csoportok tagjai vállalták – munkaszüneti napokon – a barlangnál ügyelet tartását és hozzáfogtak a teljesen elhanyagolt lejárati szakasz rendbehozatalához. Rövidesen eltüntetik azokat a bekormozásokat, feliratokat, amivel egyéb érdemek híján egyes barlanglátogatók nevüket meg akarták örökíteni.

Bizottságunk mindaddig, amíg egy erre hivatottabb idegenforgalmi szervezet a barlang kiépítését és hasznosítását meg nem kezdi, módot ad arra, hogy a barlang iránt érdeklődő turisták a barlangot szakszerű vezetés mellett megtekinthessék. Tovább folytatjuk a barlang kutatását és térképezését is és részletes tervet dolgozunk ki a barlang idegenforgalmi kiépítésére.

K. H.

ELKÉSZÜLT AZ ÉGERSZÖGI BARLANGSZÁLLÓ

Közel 400 ezer Ft-os beruházással felépült az égerszögi Szabadság-Cseppkőbarlang bejáratánál az Egri Dohánygyár üdülője. Az ízlésesen berendezett új barlangszállóban két kétágyas, két négyágyas, valamint az emeleti részen egy 16 ágyas közös hálószoba áll a vendégek rendelkezésére. Barlangkutatók részére bármikor kedvezményes szállási lehetőséget és ellátást biztosítanak. A szállónak saját áramfejlesztő telepe van, az ivóvízellátást – egyenlőre a közeli Delelő-kút forrásból lajtta történő szállítással biztosítják. A szálló és egyben a Szabadság-barlang minden irányból /Perkupáról, Jósvafőről, Aggtelekről, Égerszögről/ jelzett turista utakon megközelíthető. A barlangszálló gondnoka, Balázs Lajos a Kinizsi-barlangkutató csoport aktív tagja.

B. D.

- 35 -

KIÉPÍTIK A SZABADSÁG-BARLANG BEJÁRATÁT

Az égerszögi Szabadság-cseppkőbarlang egyetlen bejárata a tavaszi hóolvadás alkalmával beomlott. A községi tanács, valamint a Kinizsi-sportkör anyagi támogatásával a bejárat végleges kiépítése megkezdődött. A bejárat rész kiképzése hasonló lesz a lillafüredi István-barlang bejáratához.

Az elmúlt hónapokban a Szabadság-barlangban a látogatók részére barlangi emlékkönyveket helyeztek el. Az egyik „emlékkönyv” az Óriás-teremben található, a másik a Pokol nevű részben a Ruhaszaggatós oldalágban. Ezt a helyet a barlang felfedezése óta eltelt két és fél év alatt mindössze nyolcan érték el.

Egyébként a barlang további kutatása során a Kinizsi barlangkutatói a Pokol nevű barlangszakaszból kiindulva az elmúlt napokban lejutottak a barlang patakos alsó szintjére, feltárták az u.n. kötélhágcsós termet, majd a patak mentén több szűk szifont bontottak ki. A kötélhágcsós terembe egy lejtős szűk kürtő torkollik, ahonnan a kutatók erős huzatot tapasztaltak. A kutatás ezen a ponton tovább folyik.

B. D.

SZPELEOLÓGIAI KUTATÓ ÁLLOMÁS ÉPÜL A VASS IMRE-BARLANG MELLETT

Dr. Papp Ferenc, a Budapesti Műszaki Egyetem Ásvány- és Földtani Tanszékének professzora már a múlt év elején elhatározta, hogy kutatóházat építtet a Vass Imre-barlang bejáratához. Fáradozásainak eredményeképpen, sok nehézség leküzdése után ez a terv most végre megvalósul. A Kistohonya-forrás feletti völgyoldalban, a Kecő-völgy felőli oldalon, a fennsík szélén már épül az új kutatóház, amely a Műegyetemi Barlangkutató Csoport támaszpontja lesz a jövőben.

A viszonylag kis méretű, de a jó helykihasználás folytán nagy befogadóképességű kutató-épület a tervek szerint július végére fog elkészülni. Az alagsorban a laboratórium nyer majd elhelyezést. A völgy felé kiugró terrasszal ellátott földszinten egy 4 x 5 méteres tartózkodó-, vagyis kombinált fogadó-, ebédlő és háló-helyiség, egyszoba-konyhás gondnoki lakás, valamint a mellék-helyiségek lesznek. A padlástér szintén be lesz építve, hogy hálóhelyiségnek télen is használható legyen. A tervek szerint a házba hamarosan beszerelik a vízvezetékot, amelyhez a vizet a közeli Kistohonya-forrás fogja majd szolgáltatni. Valószínű, hogy hamarosan megoldódik a kutatóépület villamosenergia ellátása is.

- 36 -

Az épületet, - bár elsősorban tudományos kutatási célokra épül – úgy rendezik be, hogy vendégkutatók ill. turisták elszállásolására is alkalmas legyen. Kb. 16 állandó fekvőhely lesz.

Reméljük, hogy az új kutatóállomás nemcsak a Vass Imre-barlang továbbkutatását fogja elősegíteni, hanem az egész környék szpeleológiai kutatásának és feldolgozásának is támaszpontjává fog válni.

Maucha László

BARLANGKUTATÓ KLUBESETEK

A Központi Bizottságban képviselt csoportok tagjai a Magyar Hidrológiai Társaság klubhelyiségében /Bp. VI., Rudas László-utca 45. fsz. 6./ minden hónap első hétfőjén d.u. 6

órai kezdettel baráti összejövetelt és megbeszélést tartanak kötetlen programmal, melyre minden érdeklődőt szívesen látnak.

K. H.

KÖNYVTÁRUNK FEJLESZTÉSE

Dr. Dudich Endre egyetemi tanár, Bizottságunk tiszteletbeli tagja könyvtárunk fejlesztésére 21 darab különböző speleológiai tárgyú könyvet, füzetet és újságszelvényt ajándékozott. Felkérjük tagtársainkat, hogy akinek a birtokában nélkülözhető barlangi tárgyú anyagok /könyvek, folyóiratszámok, különlenyomatok, újságkivonatok, kéziratok, térképek, fényképek/ vannak, bocsássa azokat Bizottságunk rendelkezésére.

K. H.

- 37 -

KARSZT- ÉS BARLANG-DOKUMENTÁCIÓ III.

Rovatvezető: Dr. Bertalan Károly

I. Bibliográfia

Az 1955. évi magyar karszt- és barlangtani irodalom kiegészítő jegyzékét az októberi események miatt csak ezévi első számunkban közölhetjük.

Bibliográfiai munkánknak különös jelentőséget ad az a körülmény, hogy a nemzetközi speleológiai bibliográfia mindkét eddig megjelent /1950. és 1951. évi/ kötete a magyar anyag figyelmen kívül hagyásával készült. Elkerülhetetlennek látszik tehát a Tájékoztatónk megjelenése előtti évek karszt- és barlangkutatói irodalmának az összeállítása is. Felkérjük ezért valamennyi tagtársunkat saját irodalmi működésének bibliográfiai jegyzék formájában való összeállítására és megküldésére, hogy azt saját gyűjtésünk ellenőrzésére és kiegészítésére felhasználhassuk.

Pótlások

az 1955. év magyar karszt- és barlangkutatói irodalmához

Az alábbi jegyzékben a Tájékoztatónk első /1956. jan.-márc.-i./ számában közölt irodalmi jegyzék sorszámozását folytatjuk és úgy tervezzük, hogy – minden évben újrakezdve – folytatólagosan sorszámozzuk a címetek, hogy ilyen módon a megjelenés évével törve /pl. 52/1955./ röviden idézhetőek legyenek.

52. BANNER, J.: A la mémoire de Otto Herman. /Herman Ottó emlékének./ - Acta Archaeologica Scientiarum Hungaricae, 5. köt. Bp. 1955. p. 229-301. T.F.
53. B. /Balázs/ D.: Barlangkutató nők. /Szabadság bg./ - Nők Lapja, 7. évf. 30.sz. Bp. 1955. júl. 28. fk: 3.
54. - - /Balázs D./ : Hősi küzdelem a cseppkőbarlang megmentéséért. /Szabadság bg./ - Népszava, Bp. 1955. febr. 19.

55. Balázs D.: Húsz óra a „Pokolban”. /A Szabadság-bg. egyik termében./ - Magyar Nemzet, Bp. 1955. jún. 22.
56. Balázs D.: A magyar barlangkutatók legújabb eredményéről. /A Szabadság-bg. felfedezése./ - Sport és Testnevelés, 7.évf. 1.sz. Bp. 1955. fk:1.
-

- 38 -

57. BULLA B.: A magyar földrajztudomány útja a felszabadulás óta. – Földrajzi Közlemények, 3. /79./ köt. Bp. 1955. p. 93-117. P.P., D.A.
58. CLAUS, G.: Algae and their Mode of Life in the Baradla Cave at Aggtelek. /Algák és életmódjuk az aggteleki barlangban./ - Acta Botanica Academiae Scientiarum Hungaricae, 2. köt. 1-2. füz. Bp. 1955. p. 1-26. bg. ar:1, egyéb áb:12 /1 táblán/ E.T., P.P.
59. CSIKI L.: Kirándulások Keszthely környékére. = Keszthely. /Utikalauz./ A Veszprém Megyei Tanács Igenforgalmi Hivatalának kiadványa. 8.sz. Bp. /1955./ p. 80-102. bg. fk:1.
60. DELY, O. GY.: Rana méhely By. aus der Höhle von Istállóskő. /Rana méhely By. az Istállóskői barlangból./ - Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae, 5. köt. 3/4. füz. Bp. 1955. p. 183-186. D.T., P.P.
61. DELY, O. GY.: The Problem of the Origin of Rana méhelyi Bolkay. /a Rana méhely By. származásának problémája./ - Magyar Nemzeti Múzeum Természettudományi Múzeum Évkönyve. Ann. Hist.-Nat. Mus. Nat. Hungarici, /Series nova/ 6. köt. Bp. 1955. p. 73-81. E.T., M.K.
62. DELY, O. GY.: Some Data to the Fossil Herpetofauna of the Lambrecht Kálmán Cave of Varbó, Hungary. /Adatok a varbói Lambrecht Kálmán barlang fosszilis herpetofaunájához./ - Magyar Nemzeti Múzeum Természettudományi Múzeum Évkönyve. Annales Historico – Naturales Musei Nationalis Hungarici /Series nova/, 6. köt. Bp. 1955. p. 83-86. E.T., M.K.
63. Dr. DARNAY /DORNYAI/ B.: Bakony. Utikalauz. – Sport Lap- és Könyvkiadó. Bp. 1955. bg.-ok: p. 15-24., 31, 61, 67, 70-71, 79, 109, 113, 127, 131, 135, 137, bg.fk: 2.
64. Dr. DORNYAI, B. – Dr. ZÁKONYI F.: Balatonfelvidék. Utikalauz. Sport Lap- és Könyvkiadó. Bp. 1955. bg.-ok: p. 5, 11, 12, 14, 15, 18, 46, 65-66, 67, 71, 74, 77, 79, 93, 125-126, 129, 131, 134, 138, 141, 154, 166-167.
65. HERRMANN, M.: Die Schwermineralien aus den Pleistozänschichten der Höhle von Istállóskő. /Az Istállóskői barlang pleisztocén rétegeinek nehézasványai./ - Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae, 5. köt. 3/4 füz. Bp. 1955. p. 235-237. áb:1. D.T., P.P.
66. H. /OLLY/ F.: Új cseppkőbarlangot fedeztek fel... /Vass Imre bg./ - Hidrológiai Közlöny, 35. évf. 9-10.sz. Bp. 1955. p. 356.
67. HORUSITZKY, Z.: Eine Knochenflöte aus der Höhle von Istállóskő. /Csontsíp az Istállóskői barlangból./ - Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae, 5. köt. 3/4. füz. Bp. 1955. p. 133-140. D.T., P.P.
-

- 39 -

68. JAKUCS, P.: Geobotanische Untersuchungen und die Karstaufforstung in Nordungarn. /Geobotanikai vizsgálatok és az északmagyarországi karszterdősítés./ - Acta Botanica Academiae Scientiarum Hungaricae, 2. köt. 1-2. füz. Bp. 1955. p. 89-131. áb:13 D.T., P.P.

69. K. /ESSLER/ H.: Az ausztriai Tantalhöhle... Hidrológiai Közlöny, 35. évf. 9-10.sz. Bp. 1955. p. 362.
70. K. /ESSLER/ H.: Hidrológiai hírek. /Külföldi bg-ok, szivárgási kísérletek bg-okban, miskolci bg.-ankét./ - Hidrológiai Közlöny, 35. évf. 9-10.sz. Bp. 1955. p. 382.
71. KOREK, J.: Das neolitische Fundmaterial der Höhle von Istállóskő. /Az Istállóskői barlang neolit leletanyaga./ - Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae, 5. köt. 3/4. füz. Bp. 1955. p. 141-144. áb:1. D.T., P.P.
72. KRETZOI M.: A hazai emlősállatok fejlődéstörténete. – Útmutató a Társad. és Term.-tud. Ismeretterjesztő Társ. előadói számára. 29. sz. Bp. 1955. p. 3-22.
73. MALÁN M.: Zahnkeim aus der zweiten Aurignacien-Schicht der Höhle von Istállóskő. /Fogsíra az Istállóskői barlang második ornyák rétegéből./ - Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae, 5. köt. 3/4. füz. Bp. 1955. p. 145-148. áb:8. D.T., P.P.
74. MAKAI GY.: A miniatúr csodák birodalmában. Új cseppkőbarlang Égerszögön. – Béke és Szabadság, 6. évf. 34. sz. p. 10-11. Bp. 1955. aug. 24. fk:6.
75. MEZEI I. dr. – PÁLI T.: Pilis útikalauz. A túraleírásokat átdolgozta: LAJOS F. Második, bővített kiadás. Sport Lap- és Könyvkiadó. /Budapest/, 1955. p. 3-180. bg-ok: p. 21-27, 76, 127.
76. MIKSA M.: A sátozkőpusztai kalcitok. - Földtani Közlöny, 85. k. 4. füz. Bp., 1955. p. 474-475. P.P., D.A.
77. ROSKA M.: A bakonybéli lószobrocska. /A Pörgölhegyi = Szárazgerencei bg.-ból./ - Archaeológiai Étesítő, 80. köt. 2. sz. Bp. 1955. p. 137-142. áb:4, tábla:1.
78. SAÁD A. és NEMESKÉRI J.: A Szeleta-barlang 1947. évi kutatásának eredményei. – Folia Archaeologica /Új folyam/, 7. köt. p. 15-21. Bp. 1955. ar:1.
79. SOLTÉSZ B.: Die statistische Untersuchung der Backenzähne des Höhlenbären aus der Höhle von Istállóskő. /A barlangi medve szemfogainak statisztikai vizsgálata az Istállóskői barlangból./ - Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae, 5. köt. 3/4. füz. Bp. 1955. p. 187-192. D.T., P.P.
80. SZABÓ P. Z.: A fiatal kéregmozgások geomorfológiai és népgazdasági jelentősége Déldunántúlon. – Dunántúli Tudományos Gyűjtemény. 4. – A Dunántúli Tudományos Intézet kiadványa. Pécs, 1955. p. 3-25. Hozzászólások: p. 26-37. D.A., P.P.
81. TASNÁDI-KUBACSKA A.: Kalandozás az ősvilágban. – Művelt Nép, Bp. 1955. p. 3-248. bg.: p. 54-60, 66-67, 69-72, 129-138, 176-177, XXVII. és XXIX. tábla.

82. TÁRCZY-HORNOCH Z.: Report on the Measurements of radioactive Radation in the Stalactite Cave of Aggtelek, performed between december 10 and 12, 1954. Appendix. /Jelentés az Aggteleki cseppkőbarlangban 1954. december 10. és 12. között végzett radioaktív-sugárzás mérésekről./ - Függelék CLAUS G. cikkéhez./ - Acta Botanica Academiae Scientiarum Hungaricae, 2. köt. 1-2. füz. Bp. 1955. p. 21-24. E.T., P.P.
83. DR. VIGH. G.: Természetvédelem Veszprém megyében. – Veszprémmegyei Népújság, 11. évf. 286. sz. Veszprém, 1955. dec. 6. p. 2.
84. VÉRTES, L.: Paläolitische Kulturen des Würm. I/II – Interstadials in Ungarn. /A würm I/II. interstadiális őskőkori kultúrái Magyarországon./ - Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae, 5. köt. 3/4. füz. p. 261-278. áb:3, D.T., P.P.
85. VÉRTES, L.: Sur les résultats récents de la recherche du Paléolithique hongrois. /A magyarországi őskőkor kutatásának újabb eredményei./ = Programme et discours des chercheurs hongrois a la Conf. Arch. de l'Acad. Hongr. de Sciences, Bp. 3-6. oct. 1955. /Rotaprint kiadv. Bp. 1955./ p. 39-53. T.F.

86. VÉRTES, L.: Über einige Fragen des Mitteleuropäischen Aurignacien. /A közép európai orinyák néhány kérdése./ - Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae, 5. köt. 3/4. köt. Bp. 1955. p. 279-291. áb:1. D.T., P.P.
87. - - /Szerzőnév nélkül/: Barlangkutató természetjáróink szép sikere. /Szabadság bg. felfedezése./ - Képes Sport, 2. évf. 31. sz. Bp. 1955. aug. 2. fk:1.
88. - - /Szerzőnév nélkül/: Cseppköves barlangot találtak Pécs mellett... /a mánfai Kőlyuk folytatásaként./ - Tudomány és Technika, Bratislava, 1955. évf. 14. sz. p. 421. és Szabad Nép, 1955. május 24.
89. - - /Szerzőnév nélkül/: Objav podzemnej jaskyne v Madarsku. Potápači v podzemnych vodách. Nádhera, ktorá zaráža dych. Odhalia bádatelia všetky poklady jaskyne? /Földalatti barlang fölfedezése Magyarországon. Búvárok a földalatti vizeken. Lélegzetelállító pompa. Fölfedezik-e a kutatók a barlang összes kincseit? /Békebarlang./ - Sloboda, Bratislava, 1955. június 7. fk:2.
90. - - /Szerzőnév nélkül/: Novu kvapľovu jaskynu... /Új cseppkőbarlang.../ /Égerszögi barlang./ - Katolícké noviny /Katolikus újság/, Bratislava, 1955. ápr. 10.

Rövidítések jegyzéke:

áb: = ábrák száma,	füz. = füzet,
ar: = alaprajzok száma,	köt. = kötet,
bg. = barlang,	M.K. = magyar kivonat,
Bp. = Budapest,	p. = pagina /lap/,
D.A. = német kivonat,	P.P. = orosz kivonat,
D.T. = német szöveg,	R.F. = francia kivonat,
E.T. = angol szöveg,	sz. = szám,
évf. = évfolyam,	T.F. = francia szöveg.
fk: = fényképek száma,	

ISMERTETÉS

Das Aggteleker Höhlengebiet /Nordungarn/ címen a közelmúltban Borsod-Abaúj-Zemplén-megye Tanácsa Idegenforgalmi Hivatalának kiadásában és dr. Kessler Hubert szakavatott tollából az Aggteleki-barlang területéről új turistavezető jelent meg 72 oldal terjedelemben, zsebfórmátumban, kitűnő papíron. A könyvecskének célja, hogy a hazánkat látogató idegen turistákkal megismertesse ezen, természeti látványosságokban egyedülálló védett területünket. A munka 26 nagyon jól sikerült fényképen mutatja be a terület és az ismertetett 5 barlang jellegzetességeit és szépségeit. 5 rajz díszíti, 2 térképvázlat pedig áttekintést nyújt egyrészt a terület turista útvonalairól és barlangbejáratairól, másrészt az Aggteleki-barlang járatairól.

A vezető az előszó után általános áttekintést nyújt a tárgyalt barlangvilágról, majd egyenként ismerteti az Aggteleki cseppkőbarlang és annak kiegészítéseképp a csehszlovák területre eső rész, a Domica-barlang, a Béke-barlang, a Szabadság-barlang, a Vass Imre-barlang és a Kossuth-barlang világát. Minden egyes barlangot először általánosságban ismertet, majd a barlang feltárásának történetére tér át és végül annak rövidre fogott leírását adja. A nevezetesebb látnivalókat pedig jólsikerült fényképekkel is illusztrálja.

Szerző a megfelelő helyeken röviden vázolja a barlangvilág sajátosságos és sok tekintetben egyedülálló állatvilágát is, és rámutat a barlangok kultúrtörténeti jelentőségére, ismertetvén a kőkorszaki ember nyomait e barlangokban; tűzhelyek nyomait, sajátosságos díszítésű kőedényeket és azok talált töredékeit, a használt táplálékok nyomait, stb.

A könyvecske végén e barlangvilág területén lévő külszíni turista utak jelzései találhatóak az egyes állomások bejárásához szükséges idő feltüntetésével.

A kis munka nagy hiányt pótol és szakszerűségével, valamint tetszetős kiállításával bizonyára nagyban hozzá fog járulni ahhoz, hogy a hazánkat látogató külföldi turisták nagyobb számban felkeressék hazánknak ezt az egyedülálló, de világviszonylatban is igen figyelemreméltó barlangvilágát.

Dr. Schmidt E.R.

- 42 -

II. Kataszterezés

A magyar barlangkataszter ügyének előmozdítása érdekében megvitatásra bocsátjuk azokat az elvi- és gyakorlati jellegű módszertani kérdéseket, amelyeknek előzetes tisztázását szükségesnek tartjuk.

Első elvi kérdés, hogy mit nevezünk barlangnak. Véleményünk szerint alsó határértéknek a kérdés bővebb kifejtéséig azt a követelményt vehetjük, hogy az üregnek legalább egyik mérete a 2 m-es nagyságrendet elérje. – A mesterséges eredetű üregeket csak függelékben és csak akkor tárgyaljuk, ha valamilyen jelentőségük ezt indokolja, vagy pl. az irodalomban eddig barlang néven szerepeltek.

Másik fontos kérdés a leírt üregek egyértelmű jelölése. Ennek érdekében minden üreget egy olyan, betűcsoportból és sorszámból alkotott jelzéssel /mintegy azonossági számmal/ látunk el, amely csak arra az egy üregre vonatkozik. A betűcsoportot Magyarország barlangvidékeinek elnevezéséből alkotjuk, lehetőleg könnyen megjegyezhető és rövid alakban. Valamennyi barlangunk folytatólagos sorszámozását nem tartjuk célszerűnek, mert ebben az esetben túlzott jelentőséghez jutnának e sorrend elvi- és gyakorlati kérdései. Még egyéb szempontok is szólnak amellet, hogy hazánkat előbb „barlangvidékekre” osszuk /rajonírozzuk/ és minden egyes barlangvidéken belül elülről kezdjük a sorszámozást.

Az alábbiakban közöljük a magyarországi karszterületek és egyéb /esetleg nem karsztos üregeket rejtő/ hegyvidékek összevont földrajzi tájegységeinek tervezetét az ajánlott betűjelzéssel együtt:

So.= Soproni hegység, ill. Sopron-környéki barlangvidék,

Kő.= Kőszegi hegység, ill. Kőszeg-környéki barlangvidék,

Vi.= Villányi hegység, ill. Villány-környéki barlangvidék /a Beremendi röggel/

Me.= Mecsek, ill. Pécs-környéki barlangvidék,

Ba.= Bakony /beleértve a Keszthelyi hegységet és a Balaton-felvidéket is/,

Vé.= Vértes /beleértve a Velencei-hegységet is/,

Ge.= Gerecse /beleértve a Getét és a Zsámbéki medencét is/,

Bu.= Budai hegység /beleértve a Tétényi platót és a Kőbányai rögöt is/,

Pi.= Pilis /beleértve a Pomázi platót és a Szentendre-Visegrádi hegységet is/,

Bö.= Börzsöny,

Cs.= Cserhát /beleértve a váckörnyéki triász hegyrögöket, valamint a Karancsot és a Medvest is/,

Má.= Mátra,

Bü.= Bükk /beleértve az Upponyi szigethegységet is/,

Ag.= Aggtelek környéki barlangvidék /tágabb értelemben, tehát: Aggteleki karszt, Terezstenyei karszt, Szilicei plató DK-i /magyarországi/ része /Haragistya/, Nagyoldal, Szinpetri-Derenk közti karsztvidék, Szárhegy-csoport, Rudabányai hegység,

BH.= Bódva-Hernád köze /Cserehát/,

Ze.= Zempléni hegység,

Du.= Dunántúl egyéb területe, vagyis hazánk dunajobbparti részének azok a területei, amelyek az eddigiekhez nem sorolhatók.

- 43 -

ÉK.= Északi Középhegység egyéb területe, vagyis hazánk dunabalti részének az eddigiekhez nem sorolható részei.

Fenti felosztásnak kétségtelenül leggyengébb oldala, hogy nagyságrendileg is különböző területeket állít egymás mellé, melyeken belül a barlangok száma is igen különböző és így jelentőségük sem egyforma.

Ez a hiba a dolog természeténél fogva teljesen nem küszöbölhető ki, azonban némileg csökkenthető azáltal, hogy a túlzottan nagy kiterjedésű, vagy sok barlangot tartalmazó tájegységeket /mint pl. a Bakony, Bükk és az Aggtelek környéki barlangvidék/ további kisebb részegységekre bontjuk. A Bakonyt például a következő módon tagolhatnánk a többi barlangvidékkel legalább nagyságrendileg azonos részekre:

Ke.= Keszthelyi-hegység,

Bf.= Balatonfelvidék /a Tapolcai medencével/,

DB.= Déli Bakony,

ÉB.= Északi Bakony,

Vagy utóbbit még tovább tagolva:

ÉKB.= Északkeleti Bakony és

ÉnyB.= Északnyugati Bakony

Elvi kérdés még az egyes barlangvidékeken belüli számozás sorrendje. Ez történhetik:

1. a barlangok földrajzi fekvése szerint, pl. Ny-ról K-re, vagy É-ről D-felé haladva /előnye a könnyű megtalálhatóság/,
2. jelentőségük vagy nagyságuk sorrendjében, a számozást pl. az ismert legnagyobb barlangokkal kezdve,
3. megismerésük időrendjében, a legrégebbi idők óta ismert barlangokkal kezdve a sorszámozást.

A 2. és 3. szempont általában hasonló eredményekre vezet, mivel éppen a legnagyobb barlangok ismeretesebbek a legrégebbi idők óta, kivéve a legutóbbi évtizedek nagyjelentőségű feltárásait. - Túlságosan mereven nem célszerű ragaszkodni egyik felsorolási elvhez sem. Legcélravezetőbbnek tartjuk a felsorolást a legjelentősebb /tehát egyszersmind általában legnagyobb és legrégebben ismert/ barlanggal kezdeni, azután a nagyságrendileg azonosnak vehetőket földrajzi fekvésük alapján besorolni. - Idővel, valamely tájegység összes barlangjának kataszteri feldolgozása után a felsorolás magától is időrendivé válik, amennyiben az újabban felfedezett üreg a következő /növedéknapló jellegű/ sorszámot kapja.

Elvi jelentőségű kérdés még a csak az irodalomból ismert, vagy az esetleg már meg is semmisült barlangok besorolásának kérdése. Előbbieket – a mesterséges eredetű üregekhez hasonlóan célszerűnek tartjuk függeléként kezelni. Az esetleg megsemmisült /erobbantott, elfejtett, vagy betemetett/ barlangokat azonban nézetünk szerint be kell venni a kataszterbe, amennyiben adataik megvannak. Adatok hiányában utóbbiak is függelékbe kerülnek. – Kívánatos továbbá, hogy a kataszter a legújabb, megbízható adatokat tartalmazza. Ebből következik, hogy az egyes barlangvidékek kataszterét csak a területet alaposan ismerő kutató, vagy csoport /munkaközösség/ állíthatja össze.

- 44 -

Gyakorlati jellegű kérdés viszont a nyert adatok grafikus szemléltetése. Kívánatosnak tartjuk, hogy egy-egy barlangvidékünk kataszteri feldolgozásánál először is áttekintő helyszínrajz készüljön az egész tájegység összes barlangjának feltüntetésével. Célszerű ehhez geológiai és hidrogeológiai vázlatot is mellékelni. A zsúfolódó barlangok területéről részletesebb kivágot készíthető. Az egyes barlangok kataszteri adatainak szemléltetésére viszont elengedhetetlen a barlang alaprajzának és szükséges számú metszeteinek a mellékelése.

A legnehezebben megoldható, de igen fontos gyakorlati jellegű kérdés az elkészült kataszterek közlése, közkinccsé tétele. Erre csak fokozatosan, lépésről-lépésre kerülhet sor, a kisebb tájegységekkel kezdve, ahol nagyobb problémák és nehézségek nincsenek.

Egyéb megfelelő fórum hiányában az elkészült barlangkataszterek közlését Tájékoztatóknak kell magára vállalnia. Amint megfelelő mennyiségű és minőségű anyaggal rendelkezünk, a sorozatot meg is szándékozunk indítani. Ezen a téren különösen a rajzos mellékletek technikai kivitele jelent komoly nehézséget.

Adatok a magyarországi barlangok kataszteréhez

Addig is, amíg a magyarországi barlangok kataszterének tájegységek szerinti közlését megindíthatjuk, ebben a rovatunkban szándékozunk adatokat szolgáltatni hozzá. Különösen az irodalomban kellőképpen nem ismertett, vagy újabban felfedezett barlangok ismertetését tervezzük. Az itt közölt üregeket azonban kataszteri számozással még nem látjuk el, hogy az adatok összegyűjtése után az egész barlangvidék üregei egységes szempontok szerint legyenek számozhatók. Most pedig átadom a szót munkatársaimnak.

KÉT MÁTRAI SZIKLAÜREG

Írta: Ozoray György

Csákkői riolithasadék. Gyöngyössolymos határában, a község északi végén, a Nagyvölgyi patak hídjá fölött emelkednek a Csákkő látványos riolit-sziklái. A sziklákban a hídról több üreg látszik, köztük az utikalauzban / Barcza I. – dr. Vigyázó J.: A Mátra részletes kalauza. Budapest, 1930. p. 117-118./ is ábrázolt „Vakablak”, melyhez a Giskra-féle huszita háborúk mondái kapcsolódnak. Ezek az üregek mesterségek. Ugyanúgy az a lapos, DK-felé kb. 5 fokkal lejtő, elválási lap mentén telepített 6x30x1,5 m-es fejtési üreg, melyet újabb robbantások többhelyt a természetesség látszatával tártak fel. A Csákkőt ugyanis kétféle riolit alkotja:

- a./ hólyagos-likacsos riolitsalak,
- b./ szálás szerkezetű, horzsaköves riolit.

Ez utóbbit valaha – talán évszázadokkal ezelőtt – fejtették /malomkőnek?/. Megjegyzem, hogy a szomszédos Kishegyen ma is intenzív kőbányászat folyik /Lila-bánya/

Van azonban a Csákkő Ny-i oldalán egy természetes hasadékkőfülke is. Legnagyobb magassága 3,4 m, legnagyobb szélessége 2,4 m, legnagyobb mélysége /"hossza"/ 1,6 m. Alakja a jobb felső sarokban levő kiöblösödéstől eltekintve téglatest. Eredetére nézve inszolációs hatásokkal gyengén módosított tektonikus hasadéküreg. Hátsó falán 25° irányba 60° szög alatt dőlő szűk hasadék figyelhető meg. Az üreg csapása /a baloldali falon mérve: 287°-107°/ a hasadékéval gyakorlatilag egyezik, csak falai közel függőlegesek. Az eredetileg ferde falak kőzetanyagának nagyrésze nyilván inszolációs hatásokra pattogzott le. A hátsó fal a repedésre merőleges /25°-205°/ csapású litoklázis mentén képződött ki.

/Bejárva 1956. július 16-án./

Kiskői sziklapárkány. A mátrai – a Kékestől DK-re kb. 3 km-re lévő – Kiskő sziklacsoportjában, a DK-i szikla-letörés falában alacsony, széles bemélyedés húzódik. A sziklacsoport anyaga andezitagglomerátum. A párkányszerű, vízszintes bemélyedés egy durvábbszemű és a fölötte fekvő finomabb, egyenletesebb szemnagyságú pad határán maródott ki, főleg szél-, alárendeltesben inszolációs hatásra. A Kiskő falán több hasonló eredetű, de jelentéktelen méretű befűződés is észlelhető. A legnagyobb sziklapárkány méretei: szélessége 4,7 m, magassága 1,1 m, legnagyobb mélysége /"hossza"/ 2 m /az ÉK-i saroktól 1,4 m-re/. Alja közel vízszintes, törmelékkitöltése nincs. Csapása ÉK-DNy-i. A szikla aljától kb. 3 m-re, a csúcsától kb. 12 m-re nyílik.

A Kiskő Abasár község határában, az Abasár-Markaz községhatár mellett, kb. 760 m magasságban fekszik. Egyéb üregei nyílt hasadékok, vagy legurult sziklák közti hézagok, jelentéktelenek. /Bejárva 1956. július 27-én./

A GERCSEI NAGY SOMLÓHEGY BARLANGJAI

Írta: Láng Gábor

A dunaszentmiklósi Nagy Somlóhegy sziklafalának oldalában több kisebb üreg nyílik megközelítőleg azonos tengerszint feletti magasságban /350-400 m/. Ezeket a kisebb üregeket a viszonylag leghosszabb Nagysomló barlangot kivéve részletesen még nem írták le és nem mérték fel. A Nagysomló barlang térképét és leírását Vigh Gyula készítette el, ugyanott két sziklaüreg leírását is közli. /A Gerecse barlangjai: Turisták Lapja, 1937. p. 194./ A Nagysomló barlang földtani viszonyaira H. Cramer, H. Colb és Vigh Gy. "Beobachtungen im Gerecse-Gebirge" c. munkájukban utalnak. /Mitteilungen über Höhlen- und Karstforschung, Jahrg. 1931, H. 1. Berlin, 1931./

A Nagy Somlóhegy barlangjai morfológiailag közösen jellemezhetők, általában közel vízszintes kiterjedésűek, befelé szűkülnek, illetve elvégződnek, valamint több esetben a járatok felül laposan határolódnak.

Kialakulásukat a felső-triász dachsteini mészkő rétegtani és szerkezeti adottságai tették lehetővé, ugyanis a mészkő réteglapjai közé települt 5-10 cm vastag agyagos rétegek vízvezetést és speciális szerkezeti elemek létrejöttét okozták. A járatok főleg ÉK-DNy-i csapású oldaleltolódások, valamint az ÉNy-DK csapású völgytörésekkel párhuzamos litoklázisok síkjában fejlődtek ki. Az ásványkiválások teljes hiánya, valamint a falfelszínnek jellege hidegvizes eredetre mutat rá.

Jelentőségük nem nagy. Földtani szempontból az említett speciális szerkezeti formák érdemelnek figyelmet, ugyanis a közbetelepült agyagos rétegek síkjában réteglapmenti mozgások nyomai ismerhetők fel, amik gyakran az ÉK-DNy csapású oldaleltolódásokkal kombinálódnak.

Nagysomlói barlang. A hegy csúcsától ÉK-i irányban 100 m-re nyílik. Tágas bejárata egy hasonló méretű folyosóba, majd az egy szűkebb rész után kisebb terembe torkollik. A teremből szétágazó mellékjáratok hamarosan elvégződnek.

T.sz.f. magassága kb. 395 méter, összhosszúsága: 40 méter. Kiterjedése közel vízszintes, befelé kissé emelkedik. Kitöltésanyag: meglehetősen nagymennyiségű guanó alattvékonyabb foszforitréteg /10-50 cm/, majd legalul dachsteini mészkőtörmelék észlelhető. Bejárásához különleges felszerelés nem szükséges.

Nagysomlói 1.sz. sziklaüreg. A hegy csúcsától É-i irányban mintegy 50 méterre nyílik a Nagysomlói barlang felett. Bejárata szűk, nehezen található meg. Az üreg egy lefelé vezető folyosóból és egy belőle nyíló kisebb kiszélesedésből áll, minek elvégződését a lehullott kőtörmelék okozta.

T.sz.f. magassága kb. 405 méter, hosszúsága 8 méter, mélysége a bejárat szintjétől 4 méter. Állatvilága: rendkívül sok nagytermetű pók, kitöltése dachsteini mészkőtörmelék.

Nagysomlói 2.sz. sziklaüreg. Jelentéktelen, termőtalajjal kitöltött üreg az 1. sz. sziklaüreg felett.

Nagysomlói 3.sz. sziklaüreg. Jelentéktelen, 4 méter hosszú, vízszintes kiterjedésű keskeny, hasadék-jellegű üreg a Nagysomlói barlangtól mintegy 150 m-re ÉNy-ra. Szűk bejárata egy szurdokszerű mélyedésben nyílik.

Nagysomlói 4.sz. sziklaüreg. /Vigh Gy. leírásában "Kis barlang"./ A Nagysomlói barlangtól ÉNy-i irányban mintegy 200 méterre nyílik a 3.sz. sziklaüreghez hasonlóan egy szurdokszerű mélyedésből. Két bejárata egy lapos, alacsony folyosóba torkollik, majd hirtelen elvégződik. Tipikus rétegrés barlang, a járatok a mészkő rétegdőlését követik.

T.sz.f. magassága kb. 380 méter, hosszúsága 17 méter, kiterjedése vízszintes. Képződmények: kevés cseppkő, ami a réteglapok mentén szivárgó vízből vált ki. Kitöltésanyag: erdei föld sok állati csontmaradvánnyal /valószínűleg rókatanya/, agyagos homok, dachsteini mészkőtörmelék.

Nagysomlói 5.sz. sziklaüreg. /Vigh Gy. leírásában "Árkádos barlang"/. A hegy csúcsától É-i irányban, a Nagysomlói barlangtól ÉNy-i irányban 300 méterre, az előbbieknél alacsonyabb szintben a sziklafal tövében nyílik. Az üreg egy több bejáratból álló csarnokból és két kisebb mellékjáratból áll. A csarnok közepén felszakadt, így felfelé is nyitott.

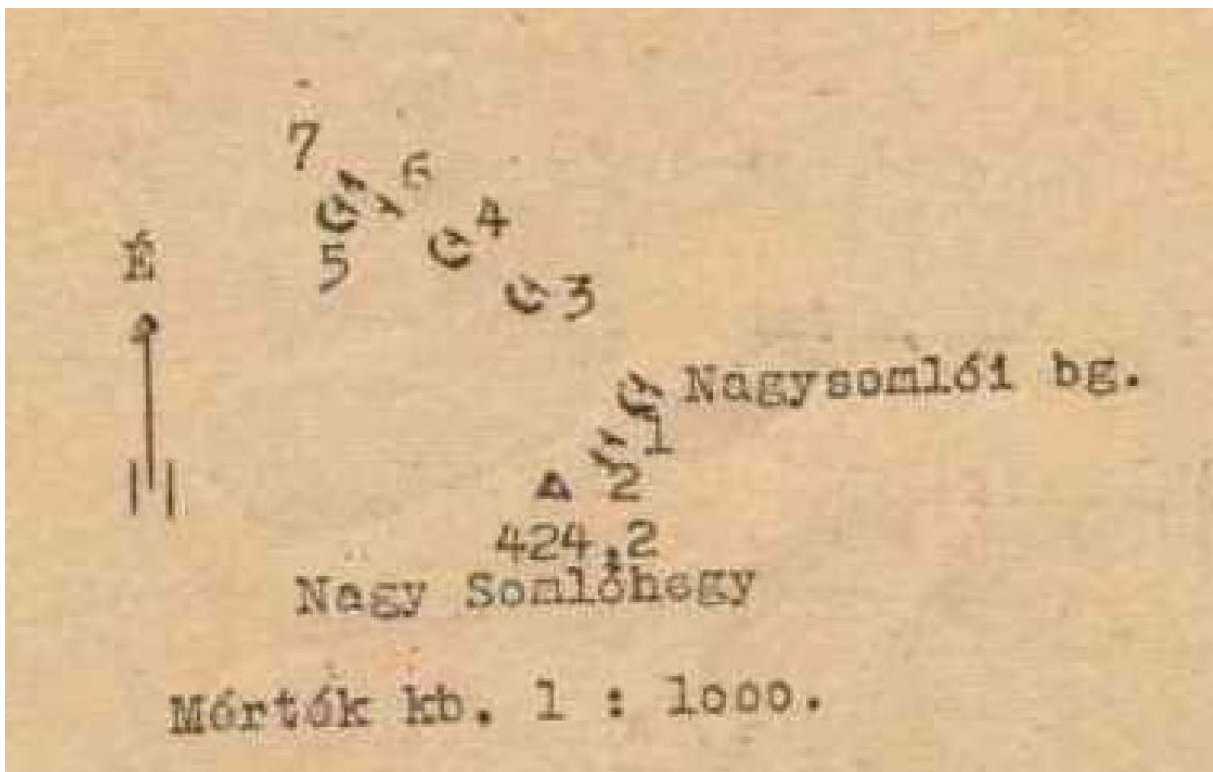
T.sz.f. magassága kb. 360 méter, hosszúsága 22 méter, kiterjedése vízszintes. Kitöltésanyag: kevés guanó, agyagos homok, törmelék.

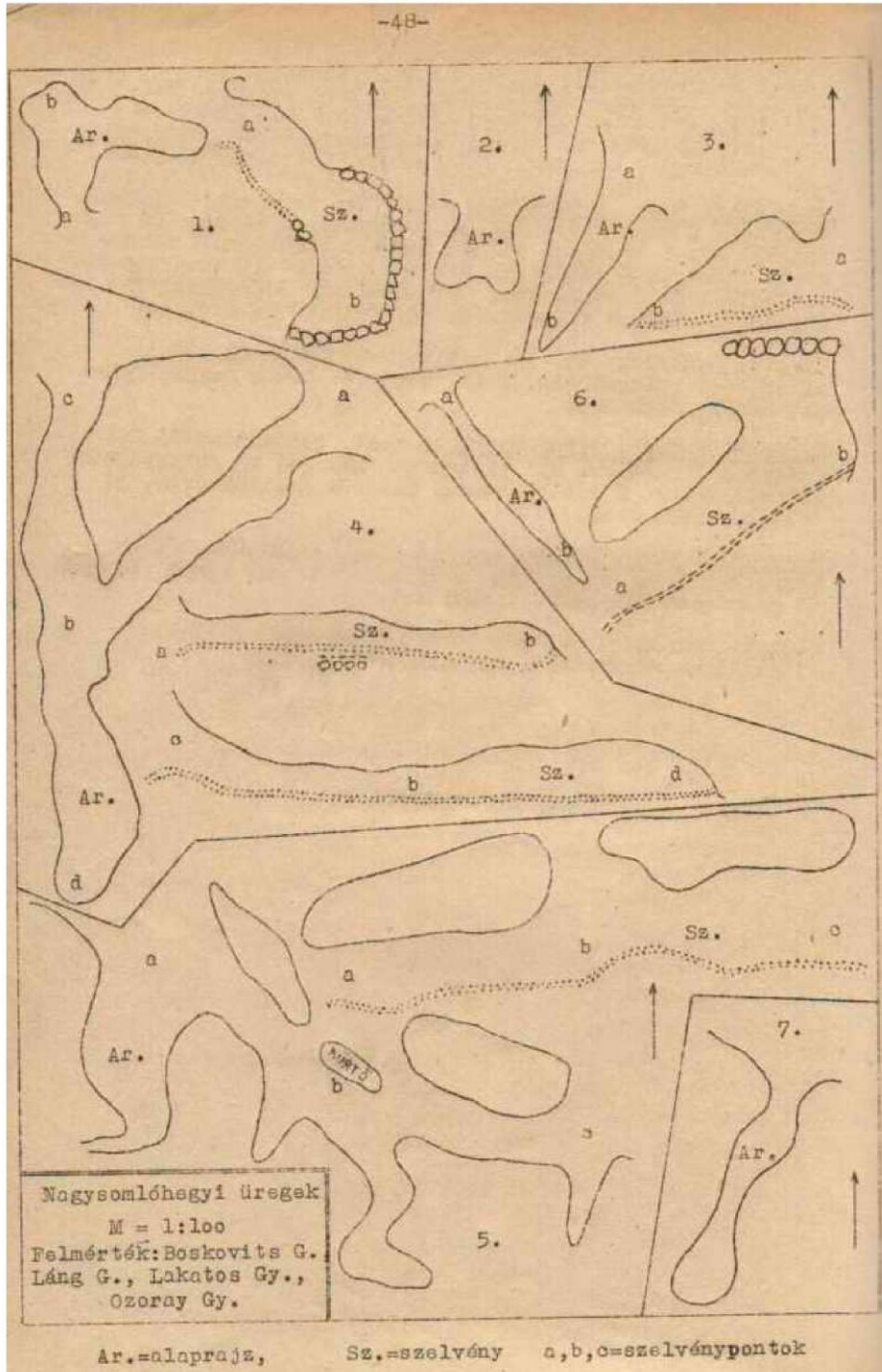
Nagysomlói 6.sz. sziklaüreg. Az 5.sz. sziklaüregtől K-i irányban 15 méterre nyílik azonos /kb. 360 m/ magasságban. Jelentéktelen, 6 méter hosszú, hasadék jellegű üreg. Kitöltése erdei föld.

Nagysomlói 7.sz. sziklaüreg. Az 5.sz. Sziklaüregtől 20 méterre É-i irányban nyílik. Szűk bejárata egy hamar elvégződő kisméretű folyosóba torkollik.

T.sz.f. magassága kb. 355 méter. Hosszúsága 6 méter, kiterjedése vízszintes. Kitöltése: törmelék.

Vázlatos helyszínrajz

Nagysomlóhegyi üregek
M = 1:100
Felmérték: Boskovits G.
Láng G., Lakatos Gy.,
Ozoray Gy.